

Steziče so glasilo učencev osnovne šole heroja Bračiča v Tržiču.

Uredniški odbor: Breda Lakner, urednica; Zdenka Valjavec, Janja Zibler in
Milen Krenik

Likovne priloge so izrezi iz linorezov HLEV učencev 5.c razreda:

Stojana Lukanca, Andraža Legata, Smiljana Josefa in Darje Plesničar

Za glasilo odgovarja Zvonka Pretnar, likovne pripevka je izbral in uredil

Kamilo Legat, fotografije je iz muzejskega gradiva preslikal Stane Perko

Razgovor s tovarišem Urbancem so vodili: Dean Bučinel, 6.c razred

Beni Perko, 6.c razred

Mija Ankele, 6.c razred

Tiska delavska univerza Tomo Brejc v Kranju v nakladi 270 izvodov.

ČESTITKA TOVARIČU TITU ZA ROJSTNI DAN

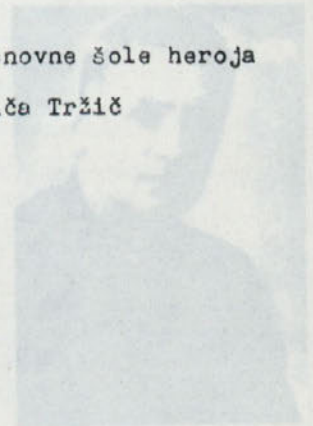
Dragi naš tovariš Tito

Tržiški pionirji te prav lepo pozdravljamo
in ti čestitamo za rojstni dan. Vsi ti želimo
veliko sreče in zdravja, da bi nas še vedno
tako vodil. Srečni bi bili, če bi nas kdaj obiskal.
Toda vemo, da nimaš časa. Po radiu in
televiziji spremljamo tvoja potovanja.
Poslušamo, kako se boriš za mir v svetu.
Želimo si, da bi bili tudi mi taki in bi se
borili za mir, za svobodo in pravice v svetu

Pionirji osnovne šole heroja

Tržič, dne 13. 4. 1971

Bračiča Tržič

SOŠALISTIČNA ZVEZA DELAVNEGA

LEJUBSTVA

6. aprila 1941 so fašistične sile napadle Jugoslavijo. Zaradi nesposobnega in izdajalskega vodstva je kapitulirala že po 12 dneh. Vodstvo jugoslovanskih narodov je prevzela Komunistična partija.

V Sloveniji je KP komaj deset dni po kapitulaciji že zbrala svoje zaveznike: predvojne krščanske socialiste, demokratične sokole in napredne kulturne delavce ter ustanovila osvobodilno fronto slovenskega naroda. V organizaciji je lahko sodeloval vsak, ki je bil pripravljen boriti se proti okupatorju. Program OF je bil tako širok, da ga je lahko sprejel vsak zaveden Slovenec, saj je bila najvažnejša naloga osvoboditi in združiti ves slovenski narod.

Kako se je razvijala OF v Trzinu, nam je povedal tovariš Stefan Urbanc, nekdanji aktivist, partizan in prvi predsednik NOC v Trzinu.

Vprašanje: Tovariš Urbanc, OF je delovala tudi v Trzinu. Kaj vse je vplivalo na njen nastanek in kako je bila organizirana?

Odgovor: Že pred drugo svetovno vojno je bilo v Trzinu precej naprednih organizacij: sokolsko društvo, komunistična partija je delala ilegalno, krščanski socialisti, bile pa so tudi nazadnjaške stranke: orlovsko društvo in zlasti Kulturbund, kjer so se zbrali Nemci in nemčurji. Kulturbundovci so se vrivali v vse organizacije, celo v sokolsko društvo. Na pobudo Komunistične partije se je v začetku maja oblikovala OF, vodil jo je profesor Jože Šter, v prvem odboru pa so bili še Anton Štefe, Jože Janežič, Janko Kalen, Tončka Mokorel, Branko Djordjevič in Jože Fink. V tem odboru so bili predstavniki vseh naprednih organizacij.

OF je bila organizirana po sistemu trojke: celico so sestavljali trije člani, od katerih je bil eden povezan v odboru. Te trojke zaradi varnosti niso vedele druga

za drugo.

Vprašanje: Kakšne so bile naloge OF med vojno?

Odgovor: Glavne naloge OF so bile zbiranje orožja, hrane in zdravil, organizirati čim več ljudi v OF, pomagati svojcem zaprtih tovarišev. V Trzinu se je že kmalu po okupaciji zbrala četa partizanov, ki so živeli v gozdu nad Pristavo. Treba jim je bilo preskrbeti hrano, zdravila in poročila. Kasneje so se jim pridružili še tovariši iz Kranja. Pomnoženo trziška četa se je umaknila pod Staršič, kjer jo je 5/8-1941 zaradi izdaje napadlo veliko Nemcev in le nekaterim se je posrečilo, da so ušli in se priključili drugim partizanskim enotam.

Vprašanje: Kako ste organizirali ljudi v OF in kje ste se sestajali?

Odgovor: Vsek član OF je pridobil za celo v tej organizaciji svoje prijatelje, na katere so je lahko zanesel. Tako se je počasi širil krog članov OF, ne da bi vedeli drug za drugega.

Sestajali smo se na različnih krajih, ki smo jim pravili javke. Ena takih javk je bila tudi gostilna pri Šteru, kjer smo se lahko skoraj nemoteno sestajali.

prof. Jože Šter prvi predsednik OF v Trzinu

11. 11. 45

Volilni listek

V krajevni narodno osvobodilni odbor za volilno edinstvo Tržič volim:

za predsednika:

1. Urbanc Štefan 1110

za tajnika:

1. Ahačič Nace 123

za odbornike:

1. Recer Anton	1499	1
2. Mozetič Janko	1204	2
3. Koren Drago	944	11-
4. Likar Nežka	760	
5. Jeglič Blaž	1303	2
6. Kramar Andrej	1131	4
7. Markelj Franc	1100	6
8. Murnik Ciril	712	
9. Nadišar Mira	1032	7
10. Markič Pavla	1026	8
11. Oman Janez	1004	9
12. Mandelc Milka	939	
13. Kalan Janko	996	10-
14. Dr. Bitenc Maks	1190	5
15. Štrukelj Kristijan	752	
16. Vogrič Janko	657	
17. Dolinšek Jože	932	
18. Štefe Jože	529	

Za odposlance v Okrajno narodno osvobodilno skupščino volim:

1. Rada-Borštnar Iva	1006	4
2. Roblek Boris	1064	3
3. Urbanc Štefan	1297	1
4. Demšar Slavko	1172	2
5. Mandelc Milka	873	
6. Kaučič Anton	785	
7. Kersnik Franc	479	

Smri fašizmu — svobodo narodu!

Prva volitve v narodnoosvobodilne odbore v osvobojenem Tržiču

SOCIALISTIČNA ZVEZA DELOVNEGA LJUDSTVA

Osvobodilna fronta je nadaljevala delo tudi po osvoboditvi. Zaradi spremenjenih razmer se je na IV. kongresu preimenovala v Socialistično zvezo delovnega ljudstva.

Vprašanje: Kaj je bilo za tržiško OF največji učarec?

Odgovor: Leto 1942 je nekdo izdal prof. Štera in še nekaj sodelavcev. Nemci so začeli opazovati tudi goste pri Šteru in takrat je prišlo do precejšnjih aretacij in veliko Tržičanov nas je bilo zaprtih v begunjah. Nekaj se jih postrelili, prof. Štera pa so odpejali neznano kam in še danes nihče ne ve, kako je umrl in kje je pokopan.

Ime	Prejeto	Prejeto	Prejeto	Prejeto	Prejeto	Prejeto	Prejeto	Prejeto	Prejeto
Dobro	187	187	187	187	187	187	187	187	187
Prani	187	187	187	187	187	187	187	187	187
Šteja	187	187	187	187	187	187	187	187	187
Murari	187	187	187	187	187	187	187	187	187
Prani	187	187	187	187	187	187	187	187	187

Vprašanje: Ali ste se tudi v begunjskih zaporih organizirali in kako?

Odgovor: Posebne organizacije v begunjskih zaporih nismo imeli, vendar pa smo pošiljali sporočila. Znašli smo se na različne načine. Nek domačin, ki je hodil delat v zapore, nam je prinašal stanjoli papir. Na cigaretno papirčke smo napisali poročilo, zavili v stanjoli papir, vse skupaj zmačkali v kroglico in vrgli na cesto. Tam je kroglico pobral kakšen vaščan ali pa kdo izmed svojcev zaprtih in poročilo posredoval naprej.

Seznam zapornikov v begunjskih zaporih iz tržiške ovolice, ki so sodelovali v OF

Vprašanje: Kako je bilo v begunjskih zaporih?

Odgovor: O tem kaj vse so počeli Nemci z nami in kaj vse smo morali delati, ne bi rad pripovedoval, ker je bilo prehudo. Če si podpisal njihov zapisnik, si si podpisal smrtno obsodbo. Nekaj nas je vztrajalo pri trditvi, da smo nedolžni, in ker niso imeli dokazov proti nam, so nas izpustili. Šli smo takoj v partizane.

Vprašanje: Med vojno ste se 1944 leta spet vrnili v Tržič, kakšna je bila vaša naloga?

Odgovor: 1944 leta sem prišel kot vodja partizanske tehnike kokrškega odreda. Partizansko tehniko smo si uredili v gozdu nad Hudičevim mostom. Naša naloga je bila, da obveščamo prebivalce vojnih dogodkih, o partizanskih zmagah, o organizaciji nove oblasti, da čim več nemških vojakov prepričamo, da bodo poraženi, organizirali smo tudi miting v Jelendolu, ki se ga je je udeležilo veliko ljudi. Proti koncu vojne smo po nalogu sestavili tudi narodnoosvobodilni odbor, ki naj bi prevzel oblast po odhodu Nemcev.

Ime	Prejeto	Prejeto	Prejeto	Prejeto	Prejeto	Prejeto	Prejeto	Prejeto	Prejeto
Dobro	187	187	187	187	187	187	187	187	187
Prani	187	187	187	187	187	187	187	187	187
Šteja	187	187	187	187	187	187	187	187	187
Murari	187	187	187	187	187	187	187	187	187
Prani	187	187	187	187	187	187	187	187	187

Seznam tržiških zapornikov v begunjskih zaporih 1942, ki so bili zaprti zaradi sodelovanja v OF

Vprašanje: Kako je proti koncu vojne delovala OF?

Odgovor: Proti koncu vojne ter takoj po vojni je OF delovala ne samo kot organizacija naprednih ljudi, ampak tudi kot oblast. Narodnoosvobodilni odbori so bili organi osvobodilne fronte in organi oblasti. Tako so delovali do 19/8-1945, ko so bile prve volitve v ljudske odbore, takrat je OF izgubila oblastno funkcijo in spet postala organizacija naprednih ljudi.

Naloge in nacrte organizacije mi je opisal predsednik občinske konference SZDL v Trzinu tovariš Miloš Savič.

Katera so skupna načela in v čem se razlikujeta OF in SZDL?

OF je bila ustanovljena ob začetku II. svetovne vojne z namenom, da se vojskuje proti okupatorju in, da združi čim več ljudi ne glede na politično prepričanje in versko pripadnost. To pa je tudi osnovno načelo SZDL. Član socialistične zveze postane lahko vsak polnoletni občan. Razlike pa med tema dvema organizacijama v bistvu ni. Spremenili so se le pogoji, v katerih je delovala OF, in v katerih deluje SZDL.

Kakšne so naloge SZDL danes?

Socialistična zveza ima svoje mesto v ustavi. Ustava jo obravnava kot potrebno in zelo pomembno organizacijo. Socialistična zveza skrbi za kadrovanje v višje predstavnike organe, v različne skupnosti (izobraževalna, kulturna, ita.) Skrbi tudi za uveljavljanje pravic občanov, da se njihove previge ne oskrunejo, skrbi za vzdrževanje razsvetljave, cest, kanalizacije, snega in podobno.

Sedaj, ko se pripravljajo ustavne spremembe pa SZDL organizira predavanja, na katerih se pojasnjuje, kaj bodo spremembe obsegale in kakšne bodo. Na ta način spodbuja občane k razmišljanju o predlogih in da takrat, ko bo za to čas, dajo svoje predloge.

Kako je organizirana socialistična zveza v občini?

Najvišji forum je občinska konferenca, kjer predstavniki članov SZDL sprejemajo program dela. Letos so tak akcijski program že sprejeli. Občinska konferenca ima nadalje še izvršni odbor, občinsko politično volilno komisijo, odbor za družbeno aktivnost žena, koordinacijski odbor za verske vprašanja, za splošni ljudski odpor, sekcije za kmečke vprašanja, komisijo za podeljevanje priznanj OF in razne občasne komisije.

Po posameznih krajih pa obstojajo odbori SZDL, ki se pokrivajo s krajevnimi skupnostmi. Ti odbori skušajo čim tesneje sodelovati z njimi pri urejevanju vprašanj, ki neposredno zadevajo občane. Večji krajevni odbori pa imajo tudi pododbore, kot n. pr. v Bistrici.

Prav tako pa SZDL vsako leto poda poročilo republiški konferenci. Poročila obsegajo uspehe in težave, na katere naletijo pri izvrševanju nalog.

Milan Krsnik, 8.a razred

Seja prvega narodnoosvo-
bodilnega odbora v
osvobojenem Trzinu

ŠVABOM IN BELČKOM VSTOP PREPOVEDAN

Asfaltna cesta nas je vodila mimo veleblagovnice, stolpnice, novega mostu čez Tržiško Disticco. Kam nas bo pripeljala ta cesta? Po njej hodimo že dvajset minut. Planinsko društvo nas je opozorilo z napisom, kje naj gremo do doma Pod Storžičem. Ne, mi ne gremo tja! V dolino smo namenjeni. Cesta je zdaj prašna, tik ob njej teče Tržiška Disticca, voda zanimivo poskakuje čez skale. Lepa je. Dalje! Pri Hudičevem mostu smo. Tu opazimo gozdno pot. Zavijemo desno. Po njej hodimo pol ure. Nenadoma! Le ustavili smo se ob napisu na vratih v notranjost partizanske tehnike Kokrškega odreda: Švabom in belčkom vstop prepovedan. Mi smo vstopili.

Nemci so širili med ljudmi lažne vesti o svojih uspehih, da bi jih prepričali, kako brezupen je boj proti njim. Za pravilno in resnično obveščanje ljudi so partizani organizirali posebne tiskarne, ki so jih imenovali tehnike. Ena izmed njih je bila tehnika Kokrškega odreda, ki se je maja 1944 preselila z Martin vrha na levi breg Save. Prostor so si izbrali nedaleč od ceste, ki pelje proti Jelendolu. Partizana Adam in Sonca sta izbrala skrit prostor pod skalami, ki ga zagledaš šele, ki si oddaljen le nekaj metrov. Po vojni so tehniko obnovili. Žalostno je, da ljudje ne znajo očuvati takih zgodovinskih spomenikov in nasilno vdirajo va-nje. O delu tehnike nam je pripovedoval njen vodja tovariš Štefan Urbanc. Kolektiv tehnike je bil sestavljen iz štirih članov, trije so bili zaposleni s tiskanjem, četrti pa je bil kurir. Med njimi sta bila tudi France Slana, znan akademski slikar, Valentinčički je postal arhitekt. Tiskarna je morala nenehno delati. Delo so si med seboj razdelili, eden je pripravljaval material, drugi je tipkal, tretji razmnoževal, kurir pa, ki je bil hkrati tudi kuhar, je moral vsako jutro odnašati razmnoženo gradivo in prinašati material za nadaljnje delo. Razmnoževali so trosilne listke, s katerimi so obveščali ljudi o položajih na fronti, jih pozivali k sodelovanju, natisnili in opremili so več enodejank, ki so jih uprizarjali na mitingih. Posebno važna so bila radijska poročila, v katerih so seznanjali ljudi o prodiranju zaveznikov in rdeče armade proti Berlinu. Letake so tiskali celo v nemškem jeziku. Njihovo delo je bilo v stalni nevarnosti: sami so morali skrbeti za svojo varnost, prehrano in njihovo delo je bilo vedno v nevarnosti. Papir so jim prinašali terenci do Kotarja v Čadovljah, večinoma so ga dobivali iz tovarne Peko, kjer je tovariš Urbanc delal pred vojno. Kljub slabim pogojem, v katerih so delovali, je bil njihov tisk netančen in kvaliteten.

Člani partizanske tehnike Kokrškega odreda v Jelendolu

Zato zaslužijo delavci v tehniki vse priznanje, saj niso ljudi le pravilno obveščali, ampak jih tudi kulturno in politično dvigali.

Hranili so tudi arhiv štaba Kokrškega odreda. Ker ga niso upali sami imeti v tehniki, so ga skrivali v skalah in pri iskanju primerne prostora so odkrili jamo, ki je precej podobna kraškim, saj ima celo kapnike. Jama ima dva izhoda in je bila zelo primerna skrivališče.

Reportažo sta pripravila
Metka Drobnič, 6.c razred in
Milan Krenik, 8.a razred
Slikovni material: Štefan Urbanc

Razvoj OF

OF se je razvijala tekom triletno požrtvovalne borbe vseh njenih skupin in zveze (koalicija) podrinih političnih skupin in organizacij v enotno vsenarodno ljudsko gibanje, v katero je priznana KP vodilna vloga.

P R V A D O B A V RAZDOBJU OF, je doba od njene ustanovitve 27.4.1941., do napada Nemčije na SZ 21.6.1941. Tu je bila doba vsestranske politične, organizacijske in vojaške priprave za organiziranje vstaje proti okupatorju.

Treba je bilo dvigniti Slovencev narodno zavest, zaupanje v boj lastnega naroda, poznavanje nujnosti neizprunega boja proti okupatorju, kdo so zavezniki v tem boju in na katere sile v svoj lastnem narodu se morajo upreti za organiziranje uspešnega boja. Zato so se vršili dan za dan številni sestanki, ki so omogočali, da je OF tako masovno prodrla v ljudsko množico. Na ta način se je ustvarjala enotnost vseh poštenih Slovencev, ne glede na politično pripadnost in avo-

Fotokopiji iz partizanske brošurice

Primer trosilnega listka, kakršne so izdelovali v tehniki Kokrškega odreda

PANDEC-BERLINA

ZLŌM-FASIZMA

RADIO POROČILA

10.3.1945.

IZDAJA OO OF KRANJ

Štev.18

IZJAVA - NOVE JUGOSLOVANSKE VLADE

Predsednik jugoslovanske vlade maršal Tito je po radiu prečital izjavo nove jugoslovanske vlade, ki določa:

1. smoter vlade je čimprejšnja osvoboditev Jugoslavije
2. ljudstva, prebivajoča na ozemlju, ki se je izrloklo za Jugoslavijo, se bodo takoj priključila novi državi.
3. vlada bo čuvala demokratične pravice jugoslovanskih narodov.
4. vojni zločinci bodo najstrožje kaznovani.
5. zakonodajna skupščina se bo razširila s člani, ki se niso kcompromitirali v delu z okupatorjem
6. vlada bo varovala privatno imovino.
7. vlada bo izvedla agrarno reformo.
8. vlada bo takoj ob osvoboditvi izvedla tajne volitve v ustavotvorno skupščino.
9. vlada bo stremela za ten, da se prijateljstvo s Sovjetsko Zvezo, Anglijo in Ameriko poveča.

Jugoslovanski narodi, trdno stoječ okrog svojega največjega sina - heroja maršala Tita bodo zadali zadnji in surtni udarec Hitlerjevim banditom in vsem njegovim pomagačom. Nova jugoslovanska vlada pod vodstvom našega maršala je dovolj velik porok, da si bomo zgradili veliko, lepše in srečnejšo Jugoslavijo, kjer bo dovolj mesta za vsakega poštenega Jugoslavana, ki je doprinesel svoje žrtve za svobodo.

NOVO OROŽJE ZAVEZNIKOV.

Na zapadnem bojišču so pričeli Zavezniki uporabljati - novo tajno orožje. Novo orožje je poseben tip raketnega -

Radijsko poročilo, s katerim so partizani obveščali prebivalce o dogodkih doma in v svetu

Organizacijske oblike in pomožne organizacije OF

Najosnovnejša organizacijska oblika OF je o-
renski odbor OF. Vsi pristavi OF, ki ne ketrčen-
koli način sodelujejo, ali pomagajo osvobodilno-
mu gibanju v neki vasi, kraju, oziroma mestu, so
člani terenskega odbora OF. Člani terenskega od-
bora izvolijo iz svoje srede vodstvo, izvršni od-
bor, ki odgovarja za delo te organizacije OF. Vsi
terenski odbori OF tvorijo okrajne organizacije
OF, ki je vodi okrajni odbor OF. Ta odgovarja za
svoju dela okrožnemu odboru OF, ta pa LOOP. Na
Štajerskem, Gorenjskem, Koroškem in Primorskem pa

Prijazna, sivolasa gospa Greta Ahačič nam je začela pripovedovati o štirih letih groze in trpljenja. Skupaj z njo smo obudili spomine na žalostne in tudi vesele dogodke NOB. Pripovedovala nam je o delovanju žena v Trziču.

Leta 1942 so se vključile v borbo tudi trziške žene. Gospa Ahačičeva - Marjanca je vodila organizacijo žena v katero je bilo vključenih osem^{deset} trziških žena.

Istega leta je bila tudi konferenca v Jelendolu. Konferenca, ki se je je udeležila tudi gospa Ahačičeva, se je zavlekla pozno v noč. Čeprav je bila že policijska ura, me morala gospa Ahačičeva - Marjanca, nekako priti domov. Sredi poti jo je ustavila patrolja. Na vprašanje, kaj dela na cesti po osmi uri, se je hitro zlagala in rekla, da je šla po babico, ker so pri njih doma dobili naraščaj. Patrolja jo je spustila domov in Marjanca se jim je še dolgo smejala.

Leta 1943 so žene začele intenzivno sodelovati s partizani. Nekoč so bile obveščene, da bo ob 9. uri prekoračil Prešernov bataljon trziški most. Žene so napekle kruh in pripravile kavo. Pomagale so jim tudi Skojevke. Vse to so odnesle v bataljon in ponoči so partizani srečno prešli trziški most. Tudi za božične praznike so napekle potice, kruha, krofe in Skojevke so vse to odnesla v gozd.

Leta 1944 so partizani prišli naskrivaj v Trzič, v tovarno BPT. Vanjo so prišli s pomočjo vratarja, ki je imel vezo s partizani. Na stražo so postavili mladega partizana, 19-letnega študenta iz Kranja. Nekdo je partizane izdal Nemcem in vnela se je kratka borba. Edina žrtev je bil mladi stražar. Ko so se partizani umaknili, je prišel občinski sluga Cigler ponj. Stražarja je sezul in ga surovo vrgel na "ploh". Hotel ga je pokopati v gnojnico.

Privlekel ga je v Trajbanh k Mikičevim na dvorišče in zahteval, da ga gospodar Mikič zakoplje v gnojnico. Seveda ga le-ta ni hotel in sluga je truplo odvedel na dvorišče pilarne. Po slugovem odhodu so otroci partizans pokopali in mu okrasili grob s cvetjem. Ko so se drugo jutro zbudili, je bil grob zravnán in poteptán. Otroci so grob spet okrasili, Nemci so grob razdejali in to se je ponovilo šest krat zaporedoma, dokler Nemci niso odnehali. Delavke so nosile iz EPT domov navite "špule". Žene, gospa Rustjanova, Krištofkova, Sa-jevičeva in še druge so potem doma pletle rokavice, nogavice in pulovarje ter jih nosile partizanom.

Istega leta je glavna sekretarka izdala Nemcem gospo Ahačičevo in njeno sodelavko Mimi Janc. 2. februarja so ju aretirali. Ob 5. uri zjutraj so vdrli v njuno stanovanje in ju odgnali. Gospo Jančevo so zaradi nosečnosti izpustili domov, gospa Ahačičevo pa so zadržali 11 tednov. Skupaj z možem, na dan smrti njunega sina, so ju izpustili iz zapora, 24. aprila, tik pred svobodo.

Viktorija Fornazarič, 8.b razred

PROGLAS

slovenskih kulturnih delavcev

Vsi slovenski kulturni delavci za Osvobodilno fronto

Kulturni delavci vseh kulturnih smeri in svetovnih nazorov so podpisali svoj volivni proglas in s tem ponovno manifestirali svojo pripadnost Osvobodilni fronti. Prvič v zgodovini slovenskega naroda stoji slovenski kulturni delavec enoten, ramo ob rami z delavcem in kmetom, v skupni volivni borbi za boljšo bodočnost, za ljudsko demokracijo in republiko. To je pomemben dokaz enotnosti slovenskega naroda, dokaz velike kulturno-politične višine Osvobodilne fronte, ki bo 11. novembra ponovno pred vsem svetom izpričala, da je Osvobodilna fronta in slovenski narod eno in isto.

Slovenci!

Volitve, ki so pred nami, niso običajna politična igra, pri kateri naj se določi razmerje moči med strankami, temveč pomenijo usodno odločitev v bodočem življenju Slovencev in vseh jugoslovanskih narodov v zvezni državi Jugoslaviji.

Pri teh volitvah bo zmagala Ljudska fronta Jugoslavije in njen slovenski del, Osvobodilna fronta slovenskega naroda. Toda zmaga ni vprašanje. Gre za potrditev Osvobodilne fronte, za potrditev gibanja, ki je sprožilo osvobodilni boj, ga vodilo in naposled dovedlo do slavne zmage in osvoboditve. Gre za potrdilo miselnosti, v imenu katere so najboljši sinovi slovenskega naroda v najtežjem trenutku naše zgodovine segle po orožju, v imenu katere so se štiri leta junaško borili in umirali. Gre za potrditev gibanja in miselnosti, ki sta nam prinesla red in resnično ljudsko demokracijo in ki nam edina jamčita, da bomo Slovenci po tisočletnem trpljenju in zatiranju v bližnji bodočnosti zaživelj srečnejše življenje na vsem ozemlju, kjer se govori slovenski jezik.

Tiho potrditev je dolžan izreči Osvobodilni fronti sleherni Slovenec, ki priznava veličino in dragocenost naših žrtev in ki mu je pri srcu blagor in napredek slovenskega naroda. Volitve, ki so pred nami, naj bodo potrditev vsega slovenskega naroda Osvobodilni fronti. Izrecimo se zanjo vsi do zadnjega, kajti nikdar nam ni bila enotnost naroda potrebnejša, kakor nam je danes, v dneh obnove in boja za naše zahodne meje!

Mi, kulturni delavci, smo preverjeni, da Osvobodilna fronta ne pomeni samo blagostanja, demokracije in svobode, temveč predstavlja tudi jamstvo za kulturni razmah, za sprostitve vseh duhovnih sil našega naroda. Izrekamo se zanjo in pozivamo vse Slovence naj se pri teh volitvah izreko zanjo polnoštevilno, s trdnostjo zrelega naroda.

Oton Župančič; prof. dr. France Kidrič, prezident Akademije znanosti in umetnosti; dr. ing. A. Kralj, rektor univerze; dr. Rajko Nahtigal, Ciril Kosmač, Juš Kozak, ing. Gustinčič, Fr. S. Finžgar, Stane Melihar, dr. France Koblar, France Vodnik, Josip Ribičič, Franc Albreht, Manica Koman, ing. arh. Bojan Stupica, dr. Ferdo Kozak, dr. Alojz Kraigher, dr. Anton Stodnjak, Božidar Jakac, Ivan Vurnik, Boris Kalin, dr. Venče Kozelj, Franc Tratnik, dr. Dušan Avsec, Dore Klemenčič, dr. ing. Viktor Kersnič, Tone Kralj, univ. prof. Aleksander Maklecov, Boris Vodušek, dr. G. Tomažič, dr. Anton Vodnik, Anton Melik, Marij Pregelj, Ivan Rakovec, Franc Mihelič, dr. Svetozar Ilešič, ing. Franc Kumbatovič, dr. Boris Furlan, dr. Igo Gruden, N. Preobraženski, Matej Bor, N. Zupanič, Slavko Pengov, I. Plemelj, Marija Borštnik, ing. Lobe, Ciril Cvetko, dr. Milko Kos, Drenovec, dr. Alojz Stojčević, Zdenko Kalin, J. Kelemina, Peter Levec, dr. Fabijani, Miško Kranjec, dr. Anton Trstenjak, Prežihov Voranc - Lovro Kuhar, dr. V. Korošec, Ferdo Godina, Ignac Koprivec, Fr. Uršič, Anton Podbevšek, Fr. Smerdu, Mile Klopčič, Ivan Miklavc, Tone Seliškar, St. Dremelj, Anton Ingolič, Gojmir Kos, France Kosmač, Nikolaj Pirnat, Lili Novi, Nikolaj Omerza, Vida Taufer, Vinko Möderdorfer, dr. R. Sajevec, dr. Anton Sovre, dr. Gosar, Vladimir Bartol, dr. Ivan Hadži, Bojan Peček, dr. Avgust Munda, Stane Sever, dr. Albin Ogris, Slavko Jan, St. Jelenc, Jože Gale, dr. A. Sodnik, Alojz Potokar, dr. Gorazd Kušej, Drago Makuc, dr. Anton Ocvirk, Anton Potušek, dr. Marij Rebek, Stane Česnik, dr. ing. Kavčič, Sava Sever, S. Guzelj, Polonca Juvan, Vida Levstik, Joža Sodja, Pavle Kovič, ing. Aleksej Kopylov, Marija Nablocka, prof. dr. Fran Ramovš, Vladimir Skrbinašek, prof. dr. ing. Milan Vidmar, Franc Lipah, Mira Danilo, L. M. Škerjanc, Ivan Levar, Matija Bravničar, Ančka Levarjeva, Julij Betetto, Fran Milčinski, Ado Darjan, Luj Drenovec, Janko Ravnik, Janez Cesar, Blaž Arnič, dr. Dragotin Cvetko, Mirko Polič, Samo Hubald, Nande Vidmar, dr. Danilo Svava, Drago Vidmar, Demetrij Žebre, Mara Kraljeva, Fran Jamnik, Vito Globočnik, Hussu Liljana, Alenka Globočnik, E. Rebolj, Emil Frelih, Štefka Poličeva, Zoran Planecki, Ladko Korošec, Milica Polajnar, Banovec, Smljan Samec, Milena Malnarič-Trost, Eva Marija Neuberger, Vlado Dolničar, Mila Radev, Dušan Pertot, Anton Orel, Lado Rakovec, Slavko Štrukelj, Bogdana Stritar, Franjo Navigin-Šifrer, Drago Čuden, Vanda Zihert, Vekoslav Janko, Nada Stritar.

Milen Krenik: TEMNA SENCA

Zakaj na svetu mnogo je vojskã,
zakaj na svetu malo je prijateljstva?
Mati sinovo smrt objokuje,
nekdo v daljavi si dobičke kuje.

Ne vem, čemu nam vojska je potrebna.
So mar življanja tako malo vredna?
Marsikdo je za svobodo
moral pasti v hudem boju.

Borcev, talcev vrste cele
prsi v prst so izpuhtele.
Padli so za mir,
da na svetu vladal ne bi več prepir.

Temna senca noč in dan lebdi nad nami
in se prepira z miróljubnimi željami.
Zakaj po svetu puške pokajo,
da matere in vdove in sirote jokajo.

Domovina je ena,
nam vsem dodeljena
in eno življenje
in ena smrt.

Župančič

Polna sreče si, upanja, žalosti in trpljenja. Razorana si od človeških rok, ki iščejo srečo.

Domovina, tvoji gozdovi nam nudijo zdravje, mrzla studenčnica nam krepi telo, tvoje ravnine nam napolnijo srce z veličastnostjo. Vsi te imamo radi, domovina. Ko smo zagledali luč sveta, si nam podala svojo roko, češ, ob meni hodi vse življenje. Nudiš nam zdravje, bistriš nam um. Gorje človeku, ki jo izgubi. Nikoli ne bo našel miru in pokoja, v srcu bo gojil ljubezen, ki ga jekli in ga veže na domači kraj. Ko pride nazaj, ga domovina ozdravi bolečine. Z nežno roko mu ponudi odprta vrata v življenje, ki je včasih trnova pot. In če je, ne obupajte ljudje. Narava zahteva, da se sprijaznite z življenjem, ki neusmiljeno teče svojo pot. Hudo je izgubiti domovino.

Domovina, ti si kakor zdravje.

Željko Perko, 8.a

Amerika, dežela hrepenenja, z neizmernim bogastvom blagoslovljena Koromandija, kamor so bežali v dneh bridkosti vsi ubogi in obloženi: Kje si Amerika, obljubljeni dežela? Ni je več. Kakor čez noč, je planil preko nje vroč vihar, hujši od kuge in vojske. Kje ste zdaj vsi, kako vam je, bratje, ki ste pobegnili nekoč v obljubljeni deželo in domovino? Danes še v postelji, jutri boš spal na cesti, danes še kruh v roki in jutri kamen. Kako vam je zdaj, bratje? Tako vam je, kakor otroku, ki je pobegnil iz rodne doma, ker mu mati ni imela, da bi mu dala kruha. Ko je obolel, se je vrnil k sirotni materi in objela ste se s solzami.

Kakor po izgubljeni bitki beže bratje v domovino čez morje. Tam so gnojili zemljo s potom svojega čela, tam so gonili težke - silne stroje z močjo svoje krvi - brez moči in brez krvi beže zdaj, izdani, premagani. Na ladji, v prostor, kjer bi se gnetlo dvajset ljudi so jih potisnili petdeset.

Prvi dan mine - spiš, ker si truden,
drugi dan mine - spiš, ker si bolan,
tretji dan mine - spiš, ker se ti zdi, da te pozdravlja smrt. Tako vozijo Kitajce v San Francisco - tako vozijo, grešniki prekleti, ljudi v domovino!... Reci mu hudo besedo, prosi ga vode in zraka, pa se ti bo smejal ali pa te bo udaril v obraz.

Tako beže begunci, od nesreče gnani. Petnajsti dan stopijo na trdno zemljo, umazani, bolni, do smrti utrujeni. Moški gledajo v tla, ženske se opotekajo pijane, otroci jočejo. In spet tri dni, zakaj daleč je od morja v domovino.

Minil je tretji dan, iz železniških voz, težko sopečih, bruhe črna procesija.

"Pozdravljena, domovina, ti so kakor zdravje. Pomeniš mi vse na svetu, čeprav si tudi ti včasih odeneš v črno tančico žalosti in bridkosti."

Tako so govorila srca mnogih, ki so se vrnil v domovino.

Metka Bohinjc, 8.b

Domovina, ti si edina.

Čudovita, enkratna in nadvse draga, nam pomeniš dom, varnost.

Leto 568! Lesene hišice, mogočne utrdbe Slovanov, leseno ralo, zemlja in ljudje, Ljudje, ki si jim predstavljala prvo domovino, najvišjo boginjo, za katero so se žrtvovali, za katero so darovali, h kateri so molili, peli in jo nosili v svojih srcih. Pobiljali so zate in žrtve so ti polagali k nogam, da bi se nasrkala njihove krvi. Kraljevala si in zahtevala kri, drušo in telo. Z znojem, z nasmehom in veseljem so ti dajali svojo mladost, sebe.

Domovina, ti si kakor zdravje.

Leto 1941! Minila so leta, stoletja, a zgodovina se ponavlja. Še vedno kraljuješ, domovina. Tvoj prestol je grobnica, obdana s trnjem, človeškimi okostji in zemlja na nji je mokra od znoja in solza. Nad tvojo glavo pa kraljujejo vrtnice. Rdeče, krvavo rdeče se ogledujejo v tvojih očeh. Še si lačna, domovina. Tvoj nežni obraz, obdan z goro zlata, je potemnel. Stoletja so ti izsušila ustnice in gube so risala stoletja sovraštva, bede in ponižanj.

Domovina, ti si kakor zdravje.

Edina si, ki mučiš in zahtevaš žrtve.

Hočeš krvi, da si boš umila obraz, hočeš slavo, dobroto in mladost, da si boš zgladila gube. Hočeš!... Tvoj obraz je vzcvetel, gube so izginile in smehljaš se nam! Smehljaš se in nad tvoja glavo se rdeče vrtnice spreminjajo v bele. Bele in kipeče nam darujejo vse tisto, kar si stoletja hranila, branila, za kar si se borila. Smeješ se nam, dvajset milijonskim, smeješ se nam, ki predstavljamo tri milijarde.

Vrtnice so vzcvetele in njihove čaše so nam ponudile gozdove, nafto, vodo in mir! Svobodo in zdravje!

Domovina, ti si edina!

To so spoznali vsi tisti, ki so odšli, da si poiščejo denar. V pozidanih betonski džunglah mest, so si prislužili denar, a izgubili so sonce, gozdove. Želeli so si stran, ker jim ti, ponižana in revna, nisi dajala kruha. Počasi pa si se vzdignila na kolena, vstajala si in vstala. Ljudje, ki si jih pognala z domov v tujino, so si želeli nazaj. Spet bi radi videli gozdove, sonce, bele ceste, ki jih tovarne denarja niso premogle. Svoje moči so pustili tam in prišli so umret... k tebi domovina.

Viki Fornazarič, 8. b

SLOVENC ŠVABOBRANCI MOBILIZIRAJO

S tem hočejo tudi vas, ki se niste odzvali svoji vojaški dolžnosti v Jugoslovanski Armadi, pogniti v vrtinec svojega pogina!

Zadnji dnevi pred našo osvoboditvijo so tu! V tem odločilnem trenutku, ko bodo naše armije stopile vsak čas na Gorenjsko, je dolžnost vseh Slovencev, da istrgate iz krvavih rok švabom, Rupnikovim švabobrancem, Nedičevim plačancem njihovo lastno orožje in z njim udarite po njih, da bo za vedno konec vseh svinjarij na slovenski zemlji!

Po zasledbi cele Nemčije je s tem že avtonomno pronesla vsa nemška oblast tudi za Slovenijo

Bil je mrzel zimski večer. Sedel sem pri peči in premišljeval. Misli so mi poromale v vse tiste mrzle zimske moči, ki so jih morali partizani preživeti na prostem, na sneženih poljanah.

Oče je čital časopis. Nenadoma sem si zaželel, da bi mi pripovedoval o NOB Tržiča. Nekaj časa me je gledal, nato pa začel pripovedovati. Beseda mu v začetku ni nič kaj gladko tekla, pozneje pa sem imel občutek, da mu je marsikak dogodek na novo oživel.

Ko so Nemci 7. aprila 1941 vdrli v mesto obdano z gorami, verjetno niso mislili, da bodo doživeli tak odpor.

Že tekoj poleti leta 1941 so se v oklici Tržiča pojavili prvi partizani.

Ustanovljena je bila tržiška četa, katere pa je 5. avgusta 1941 doživela hud udarec. Domači izdajalec je pripeljal Nemce v dom Pod Storžičem, kjer so se nahajali partizani. Nemci so partizane potihoma obkloplili in napadli med spanjem. Kljub veliki premoči je precej partizanov prebilo nemški obroč in se umaknilo iz nevarnega kraja. Enajst mladih življenj pa je za vedno ugasnilo na tem mestu. Ta udarec pa partizanov ni preplašil, nasprotno, njihove vrste so se kljub nemškemu terorju stalno večale in kmalu je iz majhne čete partizanov zrasel Kokrški odred, ki je do konca vojne deloval v oklici Tržiča. Napadali so Nemce, kjer so mogli. Znani so boji na cesti proti Begunjam, potem boji v Lomu 11. novembra 1944, kjer so Nemci doživeli hud poraz. Partizani so rušili tudi proge in mostove, da bi Nemce ovirali pri njihovem delu. Veliko pomoč so imeli partizani v večini prebivalcev Tržiča in okolice. Ljudje so zbirali hrano, zdravila in obleke. V septembru 1944 so partizani v neki noči napadli tovarno Peko v Tržiču in pobrali večje količine usnja in čveljev. V pozni jeseni pa je neko zavezniško letalo skušalo bombardirati tovarno BPT. Dve bombi sta padli na pobočju zahodno od sv. Jožefa.

V začetku maja 1945 je Kokrški odred osvobodil Begunje in rešil mnoge jetnike, nato pa je šel preko Karavank pomagat osvoboditi slovensko Koroško. 9. maja je del tega odreda pomagal osvoboditi Tržič. Ljudje so jih navdušeno pozdravljali in jih s cvetjem kar obsipali. Od veselja so ljudem po licih tekale solze.

Dušan Ropret, 7.b razred

ODGOVOR TRŽIŠKIM ČENČAM

Mussolini obošen v Milanu kot vojni zločinec, Hitler GSBela in GEring so se iz strahotnosti pred kaznijo za svoje krvave zločine sami ustrelili!

Švabobranci, kaj mislite, kako bo z vašim Rupnikom? Ali bo koncal kot Mussolini ali kot Hitler? Dnevi so mu šteti Kaj in kaj bo z vami?

Berlin, Lunaj, Budin, leta srušeni po boljševikih, ki so bili po GÜbelsovi izjavi že leta 1941. uničeni v Stalingradu. Nemkvi in Leningradu!

Trst, Gorica, Reka, Tržič, Tolmin, Lobarid, Postojna... vsa letra in trinoruka osvobodjena po 4. armiji Jugoslovanske Armade. Največje priznanje pa borcem IX. Korpusa, ki so večinoma Trinorci in ki so naj več doprinesli k tej zmagi!

Triumfiranje gorencskih Švabobrancov nad različni senzacijami nad uničenjem IX. Korpusa se je sprelo v groze in štetje urkdaž bo isti Korpus vkrakel v Ljubljano, Kranj, Kamnik, Radovljico, Jesenice, Tržič itd.

Švabobranci pravite partizanskemu pisanju "zelje" Mi pa vam le rečemo: kateri niste vpoštevali tega "zelja" od 15. septembra in 15. januarja vam bodo sedaj odletele vaše res zeljate glave!

Z groze si ogledajte puške, ki ste jih prejeli od okupatorja in svoje okrvavljene roke! Slecite sractne nemške sukaje!

Brezkrajna predaja vas lahko reši najhujšega, sicer bo grozna za vas sodba naroda in sractna smrt! ŽIVEL NAŠA JUGOSLOVANSKA ARMADA - OSVOBODITELJICA! ŽIVELI NAŠI ZAVENIKI SOVJETSKA ZVEZA, ANGLIJA IN AMERIKA!

Sart narodnih izdajalcev!

BUDIMPEŠTA
PA

JUGOSLOVANSKA ARMADA
v TRSTU, REKI in RULJI

Naša armada se bli
Ljubljani!

DANES TRST, - JUT
LJUBLJANA-CEI

HITLER - MRTEV

Pod razvelinami Berlina je umrl
Hitler, sudela je je kor.
Himmler, največji gestapovec
in krvni sovražnik
razvalil je oblast in

VSE ZA NAŠO VOJSKO!
ZGRABIMO VSI ZA OROŽJE!
VSI V POSLEDNJI JURIŠ!
TEKMUJMO V OSKRBI NAŠEGA
IX. KORPUSA
VSE ZA NAŠ IX. KORPUS!

BEG IZ TABORIŠČA

Leto 1941 - vojna!

Samo nekaj kilometrov nad našim mestom je bilo v tistih dneh nekaj, kar je v ljudeh vzbujalo večjo grozo kot vse druge vojne strahote, o katerih so ljudje slišali, brali in jih doživljali tudi sami - koncentracijsko taborišča. Včasih, kadar so v zgodnjih jutranjih urah hodili ljudje mimo taborišča proti tunelu, so videli skozi visoke žičnate ograje blede obraze in kalne oči. njih, ki so prebivali v nizkih umazanih barakah in jih nihče ni mogel rešiti. O njih niso vedeli ničesar, razen da jih je bilo brez števila in da so nekateri izmed njih tujci, poslani kdo ve od kod v ta prekleti kraj pod gorami. Čutili so, da se jih polašča brezupje in nihče ni verjel, da bo kdo izmed njih zbral v sebi toliko poguma, da se bo odločil in pobegnil. Toda to se je zgodilo - še danes kdaj pa kdaj slišim zgodbo o mladem fantu, ki se je neke poletne noči izmuznil iz te nečloveške pasti. Bil je brezmejno hraber, ničesar ni vedel o deželi, v kateri je bil ujet. Poznal je samo od tisočerihih nog steptano pot od taborišča do tunela in od tunela do taborišča. Čisto potihno se je splazil čez travnike mimo straž do gozda. Splezal je na drevo in s tesnobo v srcu čakal. Zjutraj so opazili njegov beg - številka 618 je izginila. Zaslišal se je surov glas: "Ujemite ga!" Iz taborišča so se pognali vojaki s psi in z mršnjo v očeh. Pregledali so vso okolico taborišča, zaprli vse poti; toda nihče ni slutil, da jih številka 618 ves čas opazuje iz drevesa premražena in lačna.

Čez dva dni je bilo iskanja konec. Ubežnik se je spustil z drevesa, njegove noge so bile vse trde in bolele so ga roke. Še isti dan ga je našla tržiška brigada. Nekaj mesecev kasneje je padel. Zanj pač beg ni imel velikega pomena, nikdar se ni vrnil domov, čeprav si je to neskončno želel. Omejaj pa je zaupanje nemških policistov v žice in zidove in moč Nemškega "rajha". Od tedaj so vedeli, da je človek več kot to in da je njegova želja po svobodi večja kot strah pred puškinimi kopiti in pred smrtjo.

Viri:

- Gaston Charlet: Kaznilnica v snegu
- Pripovedovanje staršev

Danijana Miklič, 7. b razred

ARETACIJA

Bilo je sredi vojne. V Tržiču so imeli Nemci močno postojenko. Nemški vojaki so vedno nadzorovali vse ulice v mestu. Zato so imeli terenci, med katerimi je bila tudi moja mamica, težko delo, da so lahko prišli do partizanskih kurirjev. Zvezo s partizani so najlaže vzdrževali ponoči.

Hiša, kjer je stanovala mamica, je stala blizu gozda. Zato je partizanski komandir določil, da bo kurir, kadar bo potrebno, prenočeval pri mamičinih starših. Obveščanje je na tak način nekaj časa dobro potekalo in vsi važni podatki so bili vedno v najkrajšem času na svojem mestu. Nekega dne pa, ko bi se moral kurir zopet vrniti, ga ni bilo od nikoder. Ker je nosil s seboj zelo pomemben material, so bili terenci zelo v skrbeh. Čakali so en dan, dva dni, tretji dan pa so izvedeli, da so kurirje Nemci zaradi izdaje ujeli in strošansko mučili. Neposredno zatem pa so v Tržiču Nemci pričeli z novimi aretacijami. Tako je šla tudi mamica nekega dne nič hudega sluteč v tovarno. Sredi dopoldneva je zaslišala pod pisarno, v kateri je delala, glasne korake. Ko je pogledala skozi okno, je videla cel kup gestapovcev. Takoj je vedela, da hočejo nekoga aretirati. Zato je hitro stekla k telefonu in pomembnim aktivistom svetovala, naj čim prej zapustijo podjetje, ker so v tovarni gestapovci. Ko jim je to povedala, je sedla za mizo in nadaljevala z delom. Ni bilo dolgo, ko so prišli gestapovci v njeno pisarno in jo aretirali. Odpeljali so jo v postojenko na občini, kjer so ji pokazali propagandni material OF, ki so ga našli na njenem domu pri hišni preiskavi. Nato so jo odpeljali v begunjske zapore in poleg nje še njeno sestro in očeta.

Tomaž Pirih, 7. b razred

Slovenskim katoličanom!

Slovenski katolčani, svetni in duhovniki, ki sodelujemo z Osvobodilno fronto slovenskega naroda, moramo pred tako važnim političnim dogodkom, kakor so volitve 11. novembra v ustavodajno skupščino, opozoriti na usodne dolžnosti, ki jih imamo v tem trenutku do svojega naroda in države.

Ugotavljamo, da je bil oborožen odpor narodov Jugoslavije proti tujim zavojevalcem pravilna in edino rešilna pot; s tem so se tudi Slovenci v velikem trenutku svoje zgodovine pravilno odločili. Edino Osvobodilna fronta je združila slovenski narod v krvavem boju in ga privedla k veličastni zmagi nad temnimi silami fašizma.

Slovenski katolčani, ki so se udeležili narodno osvobodilnega boja, so s svojo odločitvijo izrazili nepreklicno zahtevo, da se ustvari

svobodna in zedinjena Slovenija,

cilj, ki so o njem sanjali največji možje slovenske zgodovine in za katerega so zanosno umirali številni slovenski preprosti ljudje.

Slovenski katolčani so leta 1941. v skupnosti z ostalimi Slovenci začeli nadčloveško borbo zato, da dosežejo enakopravno skupnost južnih Slovanov v novi

Federativni in Demokratični Jugoslaviji.

Z neizmernimi žrtvami in z neomajno vero v zmago je slovenski človek izpričal, da je v slovensko skupnost vključena svobodna Jugoslavija najtrdnjša obramba samostojnega in svobodnega slovenskega naroda in njegovih življenjskih pravic. V tej Jugoslaviji zato upravičeno terjamo, da se dokončno združijo z nami vsi Slovenci izven dosedanjih državnih meja, s Trstom, Gorico in Gospo Sveto vred.

Slovenske katolčane je v njihovem iskrenem osvobodilnem boju spremljalo trdno prepričanje, da je treba onkrat za vselej prenehati z zlorabo vere v politično strankarske namene; zato pomeni zmaga prave ljudske demokracije uresničenje narodne svobode in uresničenje

svobode nazora, vesti in verskega prepričanja.

Ker so se slovenske katoliške množice same, po svojem zdravem nagonu pridružile narodno osvobodilnemu boju, so s tem tudi najpogodnejše obsodile tista dejanja v slovenski katoliški družbi, ki so usodno ovirala pravičen razvoj slovenskega javnega življenja in zlasti izkoriščala verska čustva za narodno neslogo in razdor.

Zato lahko mirno izjavljamo, da je politično in družbeno osvobojevanje slovenskega naroda dokončno utrdilo naravne osnove slovenskega človeka in s tem najtežje prispevalo k osvoboditvi slovenskega krščanstva. Globoko smo prepričani, da z zvestobo napredni Slovenci in Jugoslavci najbolj zavarujemo nove politične in družbene vrednote, ki so pogoj za mir, red in blagostanje, za pravo človečnost ter svobodno in iskreno versko življenje.

Zato pozivamo vse slovenske katolčane, da se v zavesti polne odgovornosti pred svojo vestjo in narodom 11. novembra odločijo za enotno ljudsko Slovenijo in novo Jugoslavijo pod vodstvom maršala Tita.

V Ljubljani, 6. novembra 1945.

Franc S. Flinžgar, župnik v pok. in pisatelj v Ljubljani; Edvard Kocbek, minister za Slovenijo v zvezni jugoslovanski vladi; dr. Janez Fabjan, univ. prof. in dekan teološke fakultete v Ljubljani; pater dr. Guido Rant, OFM v Ljubljani; pater dr. Angelik Tominec, OFM v Ljubljani; dr. Marijan Breclj, podpredsednik Narodne vlade Slovenije; dr. Joža Pokorn, minister za pravosodje Narodne vlade Slovenije; Franc Snoj, minister za lokalni promet Narodne vlade Slovenije; Tone Fajfar, minister za gozdarstvo NVS in član predsedstvačasne narodne skupščine Jugoslavije; dr. Metod Mikuš, duhovnik in član predsedstvačasne narodne skupščine Jugoslavije; dr. Anton Trstenjak, duhovnik, docent na teološki fakulteti v Ljubljani; dr. Maks Miklavčič, duhovnik in profesor v Ljubljani; dr. France Koblar, profesor in književnik v Ljubljani; dr. Stanko Gogala, univ. docent v Ljubljani; Golia Modest, duhovnik in član Znanstvenega instituta, Metlika;

dr. Peter Šorli, veroučitelj v Ljubljani; polk. Zemljak Joško, profesor, član IOOP, Ljubljana; sestra M. Ambrozija Zorko, d. N. D. prednica v Ljubljani; sestra M. Amabilis Kerševan, d. N. D., profesorica, Ljubljana; Toman Tone, pom. ministra za soc. polit. NVS v Ljubljani; Kovač Stane, načelnik oddelka za izgradnjo oblasti pri predsedstvu NVS v Ljubljani; dr. Ivan Grafenauer, profesor v Ljubljani; dr. Anton Vodnik, profesor in književnik v Ljubljani; dr. Ivan Stanovnik, odvetnik in podpredsednik ljubljanskega narodnega odbora; Srečko Zumer, tipograf in predsednik bivše JSZ v Ljubljani; Lipičnik Franc, duhovnik in profesor, Smartno pri Celju; Lampret Jože, duhovnik in član mariborskega okrožnega narodnega odbora; Franc Smon, duhovnik, Spitalič; dr. ing. Zumer Matija, univ. profesor, v Ljubljani; Smolej Viktor, nač. oddelka za srednje šolstvo pri ministrstvu za prosveto NVS; Vodnik France, profesor in književnik v Ljubljani; Vodnik Dora, profesorica v

Ljubljani; Merz Viktor, katehet, Brežice; Stanecer Avgust, župni upravitelj, Sv. Križ pri Rogasški Slatini; Toman Kovač Jožica, članica Glavnega odbora AFŽ v Ljubljani; Hvastja Pavla, delavka, Ježica; Kovač Danica, uradnica v Ljubljani; Macci Lojze, referent pri ministrstvu za soc. politiko v Ljubljani; Jurač Joško, tajnik Zveze enotnih sindikatov delavcev in nameščencev, Celje; Grošelj Jože, strokovni tajnik v Ljubljani; Lešnik Lojze, rudar, Laško — Huda jama; Ustar Vinko, rudar, Zagorje; Furlan France, kmet, član Glavnega odbora OF, Verd; Franc Terseglav, publicist v Ljubljani; Jeršič Miro, načelnik v ministrstvu za soc. politiko v Ljubljani; dr. Škerlj Franc, profesor in član Znanstvenega instituta v Ljubljani; Skofic Ciril, delavec, referent pri soc. ministrstvu v Ljubljani; Dolenc Jože, profesor v Ljubljani; Bogo Grafenauer, profesor v Ljubljani; Udovič Jože, član Znanstvenega instituta in književnik v Ljubljani.

MAMA, OČE IN JAZ

V šoli smo brali berilo Greh. To črtico je napisal Ivan Cankar. Pripoveduje, kako je Jože zatajil svojo mater.

Mislím, da jaz ne bi tega nikdar storila. Mati je vse, kar mi pomeni veselje. Njena postava pušča za seboj senco, ki je nikoli ne bom pozabila. Vesela je, če ji pomagam. V službi vestno opravlja delo in po službi se vrne domov, vsa vesela in sproščena. Če jo razjezim, je žalostna. Nič ne reče. Tiha je. Hudo mi je, ker sem jo razjezila. Rada bi popravila nspako, ki sem jo storila. Toda besede ne morem izgovoriti. Hudo mi je, da bi se najrajši zajokala na ves glas in s tem pokazala materi, da mi je hudo, da se ji hočem oprostiti. Ne morem govoriti, ne jokati, njena žalost se mi je vtisnila v srca. Toda, kar naenkrat se mi nekaj zgane v srcu. Oprostím se ji in spet je na njenem obrazu polno nasmeha. S tem nasmehom mi je povedala, da mi je oprostila. Bili sva veseli in spet je bilo vse v redu.

Janja Zaletel, 6.c razred

Razred se je umiril in profesor je začel eno svojih suhoparnih predavanj. Kdo ve, kod so romale moje misli, ko je nekdo potrkal na vrata. Sošolec, ki je stopil k vratom, se je nekaj časa z nekom polglasno pogovarjal, nato pa se je obrnil in s pogledom nekoga iskal. Ustavil se je na meni in mi namignil, naj grem ven.

Vstala sem in odšla k vratom. Bil je fant mojih let, naš sosedi.

"Jože, ti? Kaj te je prineslo?" Spomnila sem se, da sem ga pred kratkim obiskala v podjetju, kjer je bil zaposlen. Verjetno mi je hotel vrniti obisk, pa je izbral tako malo primeren čas, sem pomislila prvi hip.

"Kako ti gre? Kaj je novega?" sem ga veselo vprašala.

"Nič ... nič posebnega.... Domov te kličejo...."

"Mene? Zakaj?"

"Z očetom je nekaj narobe," je s težavo spravila iz sebe. Prebledela sem. Kar stekla sem po hodniku.

"Kaj je z njim?"

"Jaa.. no.."

"Kaj je, Jože?"

Prijel me je za roko: "Mrtev je..."

"Kdo?"

"Oče."

Svet okoli mene se je zazibal, v meni se je nekaj pretrgalo. Stala sem poleg mrtvega očeta. Gledala sem v njegov utrujeni obraz, ki je bil prav tako kot vedno, v zgarane roke, ki so prvič počivale, v roke, ki niso znale udariti.....

Prejšnji dan sem ga videla zadnjikrat. Ves utrujen je ležal na divanu. Počival je. Takrat je ležal pred mano prav tako mirno kot prejšnji dan, le oči je imel zaprte. Ni spregovoril, pa vendar mi je toliko povedal. Spoznala sem, v čem je bila njegova veličina.

Jožica Povalej, 8.b razred

VORANČEVA MATI

Vorančeva mati je bila otrok bogatega in premožnega kmeta. Ko je bila še majhna, je hodila v šolo. Učil jih je domači mežnar. Vsak mesec je morala nesti denar za ta pouk. V šolo je hodila zelo rada. A že po enem letu te šole je postala sirota. Umrli ji je mama. Tudi v šolo ni mogla več hoditi. Morala je delati in pomagati očetu. V šoli se je naučila brati in pisati. Ob večerih je mati brala povesti iz Mohorjevih knjig. Brati je znala tako dobro, da je otrokom kar sapa zastajala, ko so jo poslušali.

Tatjana Rozman, 5. c razred

VORANČEV OČE

Vorančev oče je bil zaveden Slovenec, čeprav ni bil bogat. Nikoli ni hodil v šolo, vendar se je v mladosti naučil brati in pisati. Bral je počasi, toda branje mu ni delalo toliko preglavic kot pisanje. Pri pisanju črk se je ustavljal in razmišljal, kakšna je črka, ki jo mora napisati. Ko je črko spravil na papir, je sopihal, kot da nese težak tovor. Preden pa je napisal celo besedo, mu je tekel znoj s čela. Ko so nekega dne pri Prežihovih pisali pismo, se je Vorančev oče vlegel na posteljo in se delal, kot da bere celovški tednik Mir. V resnici pa je le dremal, zaradi utrujenosti. Med pisanjem se je le redkokdaj oglasil. Ko je povedal svoje mnenje, se je kmalu zakril z Mirom. Pri zadnji besedi Klagenfurt se je zopet oglasil. "Napiši slovensko ime ne pa nemškega!" je rekel. V to je posegla tudi mati. Malo sta se prerekala, toda to je bilo zaman. Ostalo je pri očetovem sklepu.

POVSOD JE LEPO, A DOMA JE NAJLEPŠE

Moj oče je zaposlen v tovarni Peko. Ponudili so mu priložnost za dvoletno strokovno šolanje v Nemčiji. Ni vedel, kaj na stori. Rad bi si pridobil večjo izobrazbo, toda težko mu je bilo oditi od doma, ko si je tukaj ustvaril družino. Končno se je le odločil, da bo odšel. Prišel je dan odhoda. Z mamico in sestrico smo ga spremile na železniško postajo. Čeprav je bil lep dan, na naših obrazih ni bilo videti veselja. Žalostno smo gledali drug drugega in že preden je pripeljal vlak, so nam pritekale solze po licih. Slovo je bilo težko. Vlak se je premaknil, pomahale smo mu in ostale same.

Za nas so bili dnevi zdaj sivi, doma je bilo vse tako prazno. Težko smo čakale njegovega prvega pisma. Pisal nam je, da je prišel v veliko mesto. Mnogo ljudi sreča na poti v šolo, toda vsi obrazi so mu tuji, nepoznani. Hudo mu je ob pogledu na družino, ki se spreha po parku, on pa je sam sredi širnega sveta.

Veliko ima učenja, toda nobeno delo ga ne zaposli toliko, da bi pozabil na svoj dom. Komaj čaka praznikov, da se lahko vsaj za nekaj dni pripelje domov k svoji družini. Njegova prva beseda je vselej: "Povsod je lepo, a doma je najlepše."

Mojca Ovsenek, 5. a razred

Živi v Kovorju. Kdo, boste vprašali. Moja mama. Dobra in skrbna. Ko pridem iz šole, jo prvič vidim v tem dnevu. Pokliče me k sebi in mi da nasvet, kako naj napravim z mojo sestrico, ki jo verujem. Tako se prične moje popoldne.

Predstavil vam bom mojo mamo. Je zelo debela, ponavadi ima rjav plašč in v roki pisano torbico.

Po obrazu ima zaskrbljeno nagubano kožo in črne, malo posivele lase, od skrbi za nas otroke. Ko pride domov z dela, se preobleče. V srcu ji leži ljubezen do nas. Malo se odpočije od popoldanskega dela, ko spet vstane in vzame v naročje svojo pol leta staro hčerko. To je sedaj zanjo veliko veselje, največ skrbi posveča mali punčki. Pove nam, da jo je zelo skrbelo za nas, ko je ni bilo doma, ker je bila v bolnici.

Globoko ljubezen čutim do svoje mama.

Ko jo razžalim, se mi zdi, da mi ne bo nikoli odpustila, a že prvi trenutek mi vse odpusti.

Marjan Tavželj, 6.c razred

Erjal sem črtico Greh. Še zdaj si ne morem predstavljati, kako sin lahko zataji svojo mater. Sklenil sem, da nikoli ne bom zatajil matere, pa čeprav bi bila slabo oblečena. Ni vse, če je mati lepo oblečena. Vse pa je, če ima dobro notranjost.

Moja mati me ima rada. Skrbi zame, mi kupuje knjige in vse šolske potrebščine. Pet otrok nas je, pa za vse skrbi. Ne vem, kako bi ji to vračal. Zdaj ne morem nič drugega, kakor da se dobro učim in ji pomagam pri delu. Kakor je mati, ko smo bili še majhni, pospravljala za nami, mi, ko je mati že starejša, pospravljamo zanjo. Toda mati je ena, nas je pa pet, zato je mati morala pospravljati za vsemi in je imela težje delo. Naučila me je hoditi in govoriti. Pomaga mi reševati skrbi in pomaga pri učenju. Mati mi pomeni več kot vse. Imam jo bolj rad kot druge člane v družini.

Zaradi tega pa si ne morem predstavljati, kako lahko zatajiš mater.

Leopold Smolej, 6.c razred

V šoli smo brali berilo Greh. V tej Cankarjevi črtici pisatelj predstavi svojo mater. Zelo se mi je vtisnila v spomin. Zdaj bom še jaz poskušal predstaviti svojo mater. Rojena je v Gorici. Ko je bila vojna, se je njena družina preselila v Tržič. Tu je mati hodila v šolo in preživljala svojo mladost. Sedaj živiva v Bistrici pri Tržiču. Oče dela na ladji.

Moja mati je srednje postave. Ima okrogel obraz. Je zelo skrbna in pridna. Vstaja zelo zgodaj, da meni pripravi zajtrk. Ko stopi iz bloka, ji zabiča v obraz mrzel veter, ki tuli okrog vogalov. Toda ona se ne zmeni za to. Hitro stopa po črnem asfaltu kakor sonce, kadar ga prekrijejo oblaki.

Dela v tovarni Peko. Je v pisarni, kjer tipka. Ko pridem iz šole, me doma čaka toplo kosilo. Mati me sprašuje, ko je bilo v šoli. Je zelo skrbna in se trudi, da bi bilo kaj iz mene. Včasih se razjezi, vendar se kmalu pomiri. Imam jo rad, ker vem, da dela zame. Meni kupuje čevlje in obleko, nase pa nič ne da. Pravi: "Jaz imam dovolj oblek." Vendar ni tako. Prigovarjam ji, naj si kupi kaj, vendar noče. Ima veliko prijateljic, h katerim gre včasih na kavico. V kino ne gre nikoli, ker pravi, da ima doma kino. To je seveda televizija. Je zelo skromna.

Dean Bučinel, 6.c razred

SREČANJE

Bilo je lepo spomladansko popoldne, ko naju je z mamo pot vodila ob železniški progi. Vse okoli naju je zelenelo in brstelo, lahen vetrič se je zaganjal med voje bližnjih dreves. Narava se je prebujala, ponovno se je porajalo življenje, ki je ob mrazu zamrlo in je zdaj prebujalo v meni občutke lepote, neskončnosti, večnega življenja.

Kmetje so bili na delu. Iz bližnjega gozda se je glasil zven sekire, ki mu je nedaleč od naju odgovorjalo prasketanje ognja, na katerem so požigali smeti. Ozek pas dima se je neenakomerno dvigal nad travnikom in se izgubljal v višinah. Zemlja se je kopala v zlati sončni luči, ki ji je poživiljala s svojimi žarki toploto in ji dajala novo moč, da ponovno oživi.

Od vsega tega mi je pogled zdrknil k mami. Bila je tiha in odmaknjena. Opazila je moj začuden pogled, se mi nasmehnila in z njenih ust so se po kratkem molku začele izlirati besede, za katere sem vedela in čutila, da prihajajo iz srca.

"Bilo je prav takega dne 1945 leta. Vojna je bila končana. Ljudje so se vračali na svoje domove, mnogi na pogorišča. Dan za dnem so potnike prevažali vlaki nazaj na rodno grudo. Mnogi so pričakovali svojce iz taborišč ali iz partizanske vojske. Veliko jih je prišlo, še več pa jih je zagrnila vojna v svoj temen plašč smrti. Zadnje leto okupacije sem služila na kmetih, ker je bilo doma preveč otrok, ki so venomer odpirali svoje lačna usta in prosili kruha. Tega pa ni bilo in njihove oči so bile razočarane, strmele so v svet, v ljudi in niso razumele, zakaj je vojna, zakaj jim ne dajo kruha. Jaz sem si ga morala služiti s trdim delom pri tujih ljudeh. Oče je odšel v partizane in mati sama ni mogla preživljati številne družine. Tako sem bila sama med tujimi ljudmi. Mislila sem na očeta, ki bi ga lahko vsak čas kje zadela sovražna krogla. In vsakokrat se mi je ob misli na to stienilo srce. Ob osvoboditvi je prišel čas, da se vrnem domov.

Mati mi je pisala, da od očeta že več mesecev ni dobila nobenih sporoči. Drugi so se po večini že vrnili, le k nam se ni vrnil nihče. Nestrpno sem čakala dan za dnem, uro za uro. Minute so bile dolge kot večnost. Vedno, kadar sem zaslišala na dvorišču trde korake, mi je srce hitreje bilo in v upanju, da prihaja oče pome. Ker nikogar ni bilo, sem nekega dne sedla na vlak, ki naj bi me odpeljal domov. Bila sem žalostna, ko sem gledala druge, kako so se objemali in veselili. Poizkušela sem se tudi jaz, vendar v meni je ostalo vse tiho in črno. V srcu mi je divjal viher bolesti in oči so se mi polnile s solzami, ko je mimo mene bežala pokrajina in so bile moje misli pri očetu, za katerega sem mislila, da ga ne bom videla nikoli več. Vlak se je ustavil na manjši postaji. Novi potniki so vstopali v vagon. Kar samogibno sem pogladala kvišku. Tedaj nisem mogla verjeti, da je res; pred mano se je ustavil mož, nekoliko shujšan in utrujen, vedndar z lučjo in ljubeznijo v očeh. Bil je moj oče. Planila sem s sedeža in že sem bila v njegovem objemu, ki mi je v trenutku pregnal vso prejšnjo bol in potok solza, ki se je že prej nabiral v očeh, se mi je ulil po licu. Toda to niso bile solze trpljenja, marveč neizmerne sreče in veselja."

Nehala je pripovedovati. Večer se je spuščal na zemljo. Vračali sva se objeti v molk, s spomini na nekdanje dni.

Janja Zibler, 8. a razred

Prvenci

O S A M L J E N O S T

Samota. Nemir. Praznina.

Vse to se je zasedrlo v meni, v moji duši. In ker sem bila tako sama, sem sklenila iti na ulico, med ljudi... Toda na ulici sem se čutila še bolj osemljeno in izgubljeno. Ali še kdo na svetu ve, da živim tudi jaz? Ne moje telo, pač pa moja duša.

In ozrla sem se po ljudeh. Za moj pogled se ni nihče zmenil. Torej sem res čisto sama, sama med tolikimi. Nikogar ni, ki bi mi rekel: "Pojdi z menoj, potrebujem te, prav tako kot ti mene." Vse moje hrepenenje, želje, misli vse se je izgubljalo v enoličnem mestnem vrvežu. Nasproti prihajajo ljudje, se držijo za roke ali pa hodijo prosto drug ob drugem. Nekdo se je celo srečal z mojim pogledom in se nasmehnil... In moje oči so prosile, in moje srce je prosilo: "Prosim, poslušajte in razumite me, tako zelo sem sama!"

Zazdelo se mi je, da se mi je tisti zarežal. Šla sem naprej še bolj osemljena in izgubljena. Hodila sem mimo rdečih, mimo zelenih luči, mimo karavan... Kam? Tega niti sama nisem vedela. Le zdelo se mi je, da se mi zelo muči. Nisem čutila trudnih nog, ne potu, ne želja. Mislila sem, da tako hodim že dolgo. Zašla sem v predmestje. "Kam, kam torej?" sem se vprašala. Obrnila sem se in krenila nazaj. Hodila sem mimo izložb. Takrat mi ni bilo mar lepih oblek in dragih avtomobilov parkiranih ob cesti. Srečala sem vesele in nasmejane obraze. Zagnusili so se mi. Zagnusili so se mi njihove fraze, njihovo veselje se mi je zdelo kot nadeta krinka, pod katero se skrivajo zakrnela čustva.

Antonija Peharc, 8.b razred

TAKOLE JE BILO

Nakega sončnega jutra smo se odpravili na Dobrčo.

Hodili smo počasi. Na Kopišču smo nabirali jagode. Z očetom sva šla na skalo. Z nje sva videla lepe rdeče rjavega gamsa, ki je stal kakih sto metrov po nama.

Šli smo dalje. Na nekem previsu smo zagledali cel trop lepih gamsov. "O, koliko jih je!" sem dejal polglasno. Gamsi pa so nas opazili iz tekli za kožo vodnico. Nekaj časa smo jih še videli, potem pa jih ni bilo več na spregled. Šli smo dalje. Kmalu smo prišli na Veliki vrh. Vpisali smo se v knjigo, ki je bila vstavljena v pločevinasto škatlo. Oče mi je povedal, da bomo čez nekaj časa prispeli na kraj, kjer raste gorski mah. Res smo prispeli na kraj, kjer raste gorski mah. Res smo prispeli do tistega kraja in nabrali nekaj mahu. V koči smo popili vsak skodelico čaja, da smo se ogreli.

Vračali smo se preko Ležanske planine, čez Kopišče, preko Breške planine na Bistriško planino.

Tako je bil zaključen moj izlet.

Jožko Pogačar, 5.a razred

V ŠOŠTANJ PO NAGRADO

V šoli sem bil presenečen, ko sem izvedel, da bom nagrajen za mojo sliko, ki je na razstavi v Šoštanju.

In tako smo v soboto odšli v Šoštanj. Odpeljali smo se ata, mama, Prinež, jaz in Jure, moj sošolec, ki je bil tudi nagrajen. Odšli smo ob osmih zjutraj. Najprej smo se ustavili v Kranju. Tam je mama vzela svojo lisico pri krznarju ter še dva litra mleka, ki smo ga spili po poti. Ko smo zapustili Kranj, smo odšli po luknjasti cesti proti Brniku. Ker je bilo vreme lepo, smo na Brniku videli Caravelle in en DC-96 ter dva lovca MIG-21. Ko so nam letališče zakrile ravne smreke, je vzdušje spet postalo normalno. Kmalu je Mangal ostal za nami. Prikazale so se prve njive in travniki, na katerih so iz kraj snega kukali zgodnji zvončki in telohi. Po električnih žicah so čepeli vrabci in se prurakali. Po polurnivožnji so se pred nami prikazale Izlake in nad njimi Trojane. Tam smo si privoščili krofe in toplega čaja.

Kmalu smo prispeli v Savinjsko dolino, kjer so se prikazali prvi nasadi limbeja. V Šoštanju smo si po vsej sili hoteli ogledati rimsko nekropolo. Bili smo pozni in maza ni pustila.

Kmalu smo prišli v Velenje. Velenje je res novo mesto. Podirajo vse, kar je starega. Stolpnice rastejo skoraj tako kot gobe po dežju. Na poti v Šoštanj smo videli termo-elektrarno s tremi ogromnimi hladilniki za vodo. V Šoštanju smo odšli v kinodvorano na proslavo obletnice Kajuhove smrti. Zapel nam je pionirski zbor, za tem pa še zbor malih cicibanov. Pionirji so recitirali tudi nekaj Kajuhovih pesmi. Za zaključek so nam osmošolci zaplesali belokranjske narodne plese.

Potem je bila otvoritev razstave in podelitev nagrad. Nagrajene so bile štiri šole. Šola Vič in naša šola, ki je imela pet nagrajenih učencev, med katerimi sva bila tudi Jure in jaz. Na razstavi je imela naša šola razstavljenih sedemnajst slik. Zato je bila nagrajena tudi naša šola. Na sploh pa je razstava uspela. Pokrovitelj je bil Pionirski list. Govorili so, da je razstava bolj barvita zato, ker je tudi Pionirski list v barvah.

Učenci smo imeli tudi kosilo, ki ga je pripravila šola. Tedaž sem se spomnil, da bi bilo lepo, če bi tudi na naši šoli kuhali kosilo, saj to delajo že skoraj po vseh šolah.

Ko smo se vračali domov, smo si ogledali rimsko nekropolo in ta dan mi je ostal v lepem spominu.

Andraž Legat, 5.c razred

NA POTI V JAME

Sneg se je začel tajati, ko smo se ob osmih zjutraj odpravili v jame. Hodili smo pol ure in prispeli k prvemu breznu. Bilo nas je deset. Domenili smo se, da nas gre polovica v eno brezno, polovica pa v drugega. Brezno je bilo globoko petindvajset metrov. Vodič in predsednik krožka Zorko je vprašal, kdo si upa za njim v jamo. Odločila sem se, da grem prva.

Spustila sva se v jamo. Oba sva bila opremljena z jamarsko opremo. Imela sva karabinke, baterijo, čeladi in jamarsko obleko. Oba pa sva bila povezana z vrvjo.

Ko sva prišla na dno brezne, sva si ga podrobno ogledala. Razotila sva si nekaj kapnikov in se začela vzpenjati. Zevpila sva, naj naju potegnajo gor! Nato so naju potarčili ven in v brezno so odšli še trije.

Čez dvajset minut smo prispeli do drugega brezna in se spust ae je začela pripravljati druge skupino. Najprej sta se spustila dva, nato pa še trije.

V breznu so našli živalske kosti, jelenove rogove in zobovje divjega prašiča. Ogledali smo si najdbe in se napotili domov. Ure je bila še tri in mudilo se nam je h kosilu.

Bili smo utrujeni, ouhajali smo s težkimi koreki, vmes pa smo veselo klepetali.

Ko smo prišli do vasi smo si zaželeli prijeten počitek in se razšli.

Milena Čabor, 8. b razred

ZVONČEK JE ZDUDIL POMLAD

V močvirju ob gozdu je bil še sneg. Pihal je mrzel veter. Nekega dne se je dvignila iz snega v močvirju majhna bela glavica. Bil je zvonček. Zacingljal je, da se je slišalo po vsem močvirju in rozdu. Začelo se je mračiti in zvonček je moral k počitku, saj se je trudil, da je preril zemljo in še sneg.

Ko je naslednji dan posijalo sonce, je zvonček odprl zaspene oči in začel klicati naravo. Zašlišala se je pesem trobentic in prvega zvončka, ki je dobil bratca.

S prvim zvončkom pa se ni prebudila samo narava, ampak tudi ljudje. Začeli so obrezovati vinsko trto in trebiti pašnik. Ptički so veselo žvrgoleli in iskali črvičke po drevju.

V bližnjem mestu je gostoval lunapark.

Mamica mi je obljubila, da ga bova v nedeljo obiskali, če bom pridna. Teško sem čakala ta dan. Končno se je predramilo nedeljsko jutro. Dopoldne sva z mamico skupaj pospravili, popoldne pa sva se skupaj odpeljali zadosti zgodaj. Že v daljavi sva zagledali velikanško kolo, ki se je počasi vrtelo. "Le kaj bom še vse videla", sem si mislila in od same radovednosti nisem slišala mamice, ki mi je naročala, naj pazim, ker bo velika gneča. Res sva se težko prerinili skozi vhodna vrata. Kamor sem pogledala, sem videla nekaj zanimivega. Mali električni avtomobili so vozili otroke sem in tja, se zaletavali drug v drugega, a se nobenemu ni nič pripetilo. Na nasprotni strani je vozil majhen vlak - vlak strahov. Skozi predore, čez strmine, mimo različnih strahov se je vračal na mesto, kjer smo otroci spet vstopili vanj. Mamica me je spomnila, da bo treba domov in naj se pazim, da se ne izgubim. Nisem je dosti poslušala. Zagledala sem veliko gnečo okrog kletke z opicami. Stekla sem tja, da si ogledam zanimive živali. Opice so se igrale, jaz pa sem strmela in pozabila, kje sem pustila mamico. Ostala sem sama, med neznanimi ljudmi, mamica pa me je že iskala. Solze so me oblike in nisem vedela, kaj naj storim. Mamica me je čakala, jaz pa sem bila vesela, da sem jo našla.

Svojo radovednost sem plačala kar s precejšnjim strahom.

Simona Zupan, 5.a razred

Bila sem majhna in imela sem veliko igrač. Moja najljubše igrača je bila punčka. Večkrat sem se po cele ure igrala na dvorišču s prijateljicami. Imela sem majhne posodice ki smo jih uporabljale vse. Moja punčka je bila velika skoraj toliko kot jaz. Zato je to punčko imela prijateljica, ki je bile večja od mene. Ona je za vse punčke, kar jih je bilo na dvorišču, šivala oblekice. Tudi za mojo je naredila eno, ki jo moja punčka še danes nosi. Veliko igrač sem polomila ali pa so se same pokvarile. Nekega dne sem na dvorišču pozabila majhnega, lepega medvedka. Ko sem videla, da ga med drugimi igračami ni, sem hitro stekla ponj. Toda na dvorišču ga ni bilo več. Pretaknila sem vse kote, da ga bi našla, vendar zaman. Od tistega dne medvedka nisem videla več.

Tatjana Rozman, 5.c razred

Ko še nisem hodil v šolo, je bil medvedek moja najljubša igrača.

Imel je rjave oči, črna usta in črn nos. Napolnjen je bil z žaganjem. Oblekel sem ga v hlače in majico, na glavo pa sem mu dal moj star zelen klobuk. Na njem je bilo kurje pero in nekaj značk. Zdelo se mi je, da je živ. Kadar sem ga oblekel, se mi je zezdelo, da se smeje. Tokrat sem ga oblekel in se še sam nasmejaj. Poleg medvedka sem imel še mnogo drugih igrač. Pajaci so imeli velike nosove, raznobarvne čepice in obleke ter velike noge.

Še sedaj, ko hodim v šolo, se večkrat spomnim nanje. Imam jih v shrambi, z njimi se večkrat igra moj brat Borut.

Bojan Zaletel, 5.c razred

Ko sem bila majhna, sem imela zelo veliko igrač. Največ sem imela punčk, vozičkov in majhnih posodic. Pogosto sem jih dobila od mamice, očeta in moje babice. Moja najljubša igrače je bila punčka. Ime sem ji dala Trstika, ker sta jo mamica in oče kupila v Trstu. Bilo mi je komaj štiri leta, ko sem jo dobila. Takoj sem se začela z njo igrati. Bila je velika. Večkrat mi je padla iz rok, a se na srečo ni nikoli razbila. Mamica mi jo je večkrat navila, da je hodila.

Vozila sem jo v vozičku, ki je bil spleten iz leske in pobarvan z živimi barvami. Na dolgih nogah so bila pritrjena kolesa, zadaj pa je bil spleten še majhen roček, s katerim sem porivala voziček.

Ker je bila prevelika, je lahko le sedela, ležati pa ni mogla, zato sem jo rajši nosila. Skoraj ves dan sem se z njo igrala, kuhala sem ji, igrala, vozila in previjala.

Všeč mi je bilo, da ima tudi svetle lase kakor jaz. Nekateri so jo klicali kar blondinka ali pa svetlolaska in plavolaske. Imela je majhne roke in noge, modre oči, kakor jaz in majhna usta, zardela lica in lepo oblikovano čelo.

Pod dolgo modro obleko je imela, belo spodnje perilo.

Sedaj jo imam v svoji sobi na postelji. Večkrat, ko imam čas, jo umijem, če se napaša in zamenjam obleko.

Marjeta Pogačnik, 5.a, razred

"Kje so zdaj moje igrače?" sem se vpraševal nekega dne. Mama mi je povedala, da so na podstrešju. Hitro sem zdirjal na podstrešje in se kmalu vrnil s polno vrečo igrač. Malo sem počakal, da sta oče in mama odšla v kino. Nato sem razporedil gradove po tleh. Spomnil sem se, da bi lahko naredil iz mize veliko goro. Šel sem v sobo, poiskal zeleno odejo in jo razgrnil čez mizo. Nanjo pa sem položil lesen grad, ki pa ni bil kaj pride. Nato sem razporedil viteze v vrsto. Spredaj pa je jezdil kralj. Avtomobile pa sem vrgel v vrečo, ker ne spadajo v srednji vek. Nato sem opazil, da pred gradom ni straže. Iz vrste sem vzela dva vojaka in ju postavil pred vrata. Nato sem poiskal kraljico, ki je nisem nič kaj rad gledal. Kadar pa sem jo pogledal, mi je šlo na bruhanje. Imela je zakrivljen nos, kakor čarovnica iz Čarobne piščalke. Potem pa sem iz vrste vzela mladeniča, ki sem ga imel za viteza Pardalliana. Tega sem dal zraven kralja, ki je bil podoben hudičku, le da je imel namesto rogov papirnato krono. Ta moja vojska je štela pet vojakov, krivokljuno kraljico, kralja, viteza Pardalliana in enega ujetnika. Po dolgi ježi pa so le prispeli v grad.

Zdaj pa je tistih zlatih časov konec, ker moram hoditi v šolo.

Darjo Plesničar, 5.c razred

Ali ste že prebrali?

VSA ČUDA SVETA

Še nikoli ni bilo svetovnih čudes toliko, kot jih je dandanes, in še nikdar niso bila vsa čuda lažje dostopna. Toda kdo bi si privoščil potovanje okoli sveta, da bi si vse to sam ogledal? Večina ljudi se mora zadovoljiti z občudovanjem iz daljave. To pa vam omogoča knjiga. Vsa čuda sveta. V nji najdemo šestdeset načudovitejših podob v besedah in barvah. Stari Grki so občudovali sedem svetovnih čudes, sedem ogleda vrednih vrhuncev gradbene umetnosti. Gotovo je že vsak slišal o vrtovih kraljice Semiramide, o aleksandrijskem svetilniku ali o rodoškem kolesu.

V področje tehnike spadajo veličastna senzacionalna gradbena dela od Atomija v Bruslju in plinske elektrarne. Za Pance pri Saint Malaju v Franciji do Asuenskega jeza v Egiptu, vesoljske postaje v Cape Kennedy na ameriški celini.

Knjiga prikazuje tudi lepe naravne prizore od Vezuva, ki dviga svoj vrh visoko nad Neapljem do Viktorijinih slapov reke Zambezi, Mrtvega morja, velikanskega kanjona reke Kolorado, najbolj čudovitih mest Ria de Janeiro. Triumf industrijske kulture Eifflov stolp, delo Vinçonta de Lessepsa, Sueški prekop, najbolj slano tempeljsko mesto Japonske Nikko, mesto štirih svetišč, v Bangkoku, sveta mesta treh religij Jeruzalem, simbol božje modrosti Hagia Sophia, središče večnega mesta antični Rim, umirajoče mesto Benetke, največja katedrala Nemčije Kölenska stolnica, iz krvi in solz zgrajen Kitajski zid, itd. Številne barvne fotografije so bile izdelane nalašč za to knjigo. Knjiga Vsa čuda sveta je slikanica s spremnim besedilom, ki ni izredna samo glede zamisli in njene izvedbe, marveč je nadpovprečna tudi v tiskarskem in tehničnem pogledu. "Nič ne more biti lepšega od tistega, kar je čudovito," je priznal Albert Einstein. "Kdor ob tem nič ne občuti, kdor se ne zna zamisliti in ne pozna globokega dehtenja očarane duše, ta je toliko kot mrtev, saj so njegove oči že zdaj zaprte."

Antonija Peharc, 8. b razred

POTOP "TITANICA"

Prav gotovo je bil potop "Titanica" eno izmed največjih nesreč, kar so jih do sedaj doživela ladja.

Dne 10. aprila 1912 je novi parnik "Titanic", največja ladja svojega časa, prvi odplul iz Anglije v New York. Ladja je imela 46 000 bruto registerskih ton, dolga je bila 300 m, prostora je bilo za 5000 potnikov. Na krov te veličastne ladje, so se vkrcali najbogatejši ljudje. Ukrcal se je tudi najbogatejši človek sveta John Jacob Astor, s svojo 21 letno ženo. Štirje dnevi so minili kot ura. Od obeda do obeda ena sama zabava: malo plezanja, malo telovadbe, zvečer spet ples v večernih oblekah, nato pozno spat ter še bolj pozno vstati. To je bilo življenje bogatinov na tej lepi ladji.

Malo je majkalo do polnoči, ko se je ladja nalahno stresla. Kaj neki je? Ali morda vijak ni v redu? Ravnatelj družbe Bruce Izmay, ki je dala za 3 milijone in pol dolarjev zgraditi to ladjo, smehlja je dvigne glavo, prav tako Lady Astorjeva in njen mož, kakor tudi nekaj igralcev, ki so igrali tam v kotu, Tisti hip pa na prvem delu ladje zagrmí nekaj kovinskega, ladja se nagne, stoli zdrknejo k stenam, stekla se drobijo. Gostje gledajo drug drugega,

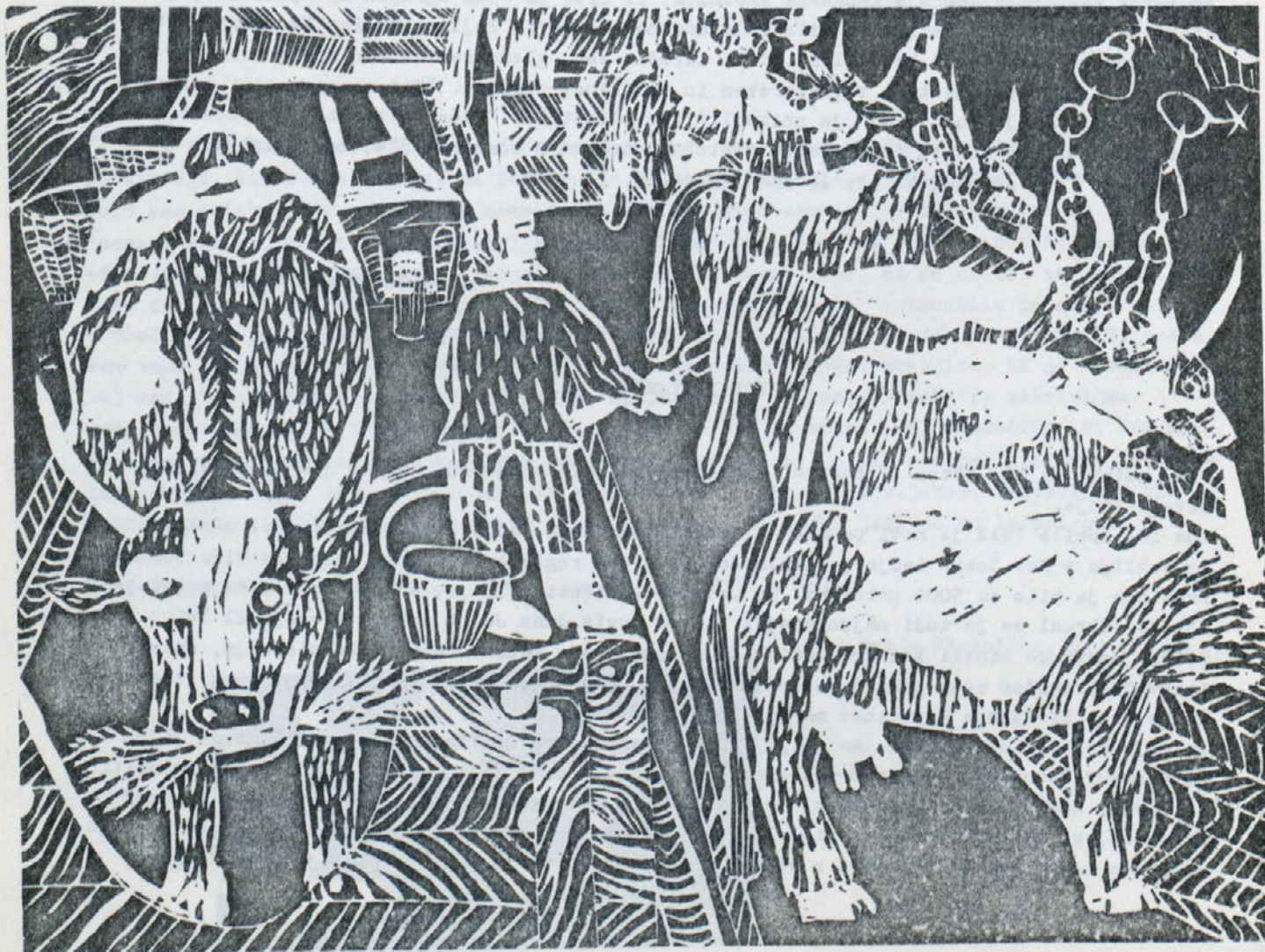
vsi blede kekor mrlički. Po hodnikih in stopnicah, po krovih in kabinah dirjajo ljudje. Ljudje v frekih, ljudje v samih srajcah in spolnih jopičih, ljudje v promenadni obleki, ljudje v kuherskih oblekah in oblekah strežajev, v uniformah in v vsem mogočem. Ledena gora! Zedeli smo v ledeno goro!

Te besede so se širile kot blisk. Ljudje silijo v reševalne čolne. Čolni pa drsijo v globino. Namesto 300 je v njih 700 ljudi.

Samo en moški na vsej smrtno ranjeni ladji je miren ter nepremično sedi na svojem mestu. To je Philips prvi brezžični telegrafist, ki mirno pošilja v svet brezžično poročilo CQD (come, quick danger - hitro pridite, nevarnost). Še prihajajo poročila, da se bližajo tri ladje, med katerimi je najbližja "Karpatija". Toda najbrže bodo vse tri prepoznane.

Na krovu stoji Astor. Na prstih se mu svetijo briljantni prstani, v žepih njegovaga frska mu tiči čekovna knjižica, v katero bi lahko zapisal kolikor bi hotel. Ta mož brez sleherne besede pomaga ženskam in otrokom v čoln. Ustnice ima stisnjene, čelo nagubano. Ladjo atrese strašen sunk. Kapitana Smitha je vrglo s povelniškega mostu. Ko se zave, vidi, da je v reševalnem čolnu. Takoj vpraša mornarje, kje je prvi častnik. Odgovore mu: "Kapetan, mrtev je, ustrelil se je!" Ko začli te besede, se kapetan brez besede iztrga iz rok svojih ljudi, se požene v mrzle valove in utone. Karpatija je prva prišla na pomoč. Tako je bila pred smrtjo rešena najbogatejša ženska sveta, tako se je potopila najlepša ladja tistega časa s 1500 ljudmi, z vrednostnimi papirji in zlatom, z velikanskim tovorom kavčuka in čaja, z nesrečnim modrim demantom "Kape" s hrepenenjem in upanjem ter z Johnom Astorjem.

Antonja Peharc, 8. b razred

Šolske novice

NAŠ UČNI USPEH

Pred kratkim je bilo zaključeno predzadnje redovalno obdobje v tem šolskem letu. Doseženi učni uspeh nam lahko služi kot ogledalo naše pridnosti. Vsi, ki se leposproti uče in jim še ni bilo treba nesti sporočila staršem v podpis, lahko vidijo svojo vztrajnost in prizaidevnost ter so po pravici samega sebe veseli. Na žalost pa niso vsi taki in prav ti naj se vsaj zdaj resno zamislijo. Izkušnje potrjujejo, da so pri dokazovanju številke bolj prepričljive kot same besede, zato navedimo nekaj podatkov.

Ob zadnjem ugotavljanju je bilo v vsem šolskem okolišu 80,6% učencev brez nezadostne ocene, ob polletju 83,2%, ob prvi konferenci pa 79,7%.

Posamezni razredi pa so dosegli takle učni uspeh:

	ob polletju	ob zadnji konferenci	v boljšem oddelku	
1. razred	93,3%	96,7%	a	100,0%
2. razred	90,4%	94,1%	a	96,2%
3. razred	90,0%	90,0%	a	93,3%
4. razred	83,3%	81,4%	b	86,2%
5. razred	76,8%	69,9%	a	79,3%
6. razred	72,9%	71,0%	a	73,9%
7. razred	73,8%	65,6%	a	71,0%
8. razred	79,2%	72,2%	b	85,7%

Učenci iz slabših oddelkov naj kar sami ugotove svoj položaj, ne da bi njihovo površnost, nesrečo in sramoto javno razglašali.

Pri učencih z nezadostnimi ocenami je od 1. do 4. razreda prav malo sprememb, več pa jih je v naslednjih razredih. Po številu nezadostnih ocen se razvrščajo takole:

	1. konferenca	2. konferenca	3. konferenca
z 1 nezadostno oc.	14,0%	9,0%	12,3%
z 2 nezadostn. oc.	7,9%	8,3%	7,5%
s 3 in več nez.oc.	8,7%	7,1%	10,5%

Najbolj žalostno je to, da se je povečalo število onih, ki imajo 3 in več nezadostnih ocen, kakor je žalostno pa ni čudno. Zaradi nerednega dela je v znanju vedno več lukenj in to se maščuje.

Da bo slika popolnejša, si oglejmo še odstotke učencev z nezadostnimi ocenami iz nekaterih predmetov:

	ob polletju	ob zadnji konferenci
slovenski jezik	7,5%	12,4%
fizike	7,0%	10,4%
matematika	15,0%	13,9%
zemljepis	12,0%	15,2%
zgodovina	7,6%	13,6%
angleški jezik	7,5%	8,6%

Ali se da do konca leta stanje kaj izboljšati?

Kjer so veliki primanjkljaji še iz več preteklih let, bo seveda precej težko. Kljub temu pa je odveč vsak obup, kajti ta nikoli ne pomaga. Res je tudi, da nimate vsi primernih pogojev za učenje, vendar nekateri tudi v slabih kar v redu izdelujejo. Verjemite, učenje ni igrača, učenje je resno delo! Naj vas od njega ne odvrtajo mikavnosti, ki jih je v sončni pomladi vse polno! Nič ne odlašajte, ampak delajte sproti in nekateri tudi še za nazaj!

Mnogo uspeha pri premagovanju vseh težav vam želi

vaš ravnatelj.

ŠPORT NA ŠOLI

V letošnjem letu je bilo že veliko tekmovanj v orodni telovadbi, smučanju in rokometu. Tekmovanja v orodni telovadbi so se začela v januarju, ko smo se pomerili medseboj razredi v orodni telovadbi. Prvo mesto je zasedla Cvetka Zaletel, druga je bila Zdenka Horvat, tretja pa Irena Bogstaj. Za presenečenje je poskrbela Vlasta Cizel s četrtem mestom. Najboljših osem učenk in učencev je sodelovalo v marcu na občinskem prvenstvu osnovnih šol v orodni telovadbi. Tudi tam uspehi niso izostali. Ekipno smo bili prvi, zmagali smo s precejšnjo prednostjo pred učenci osnovne šole heroja Grajzerja in osnovne šole Križe. Med posamezniki pa smo zasedli naslednja mesta:

- deklata: 1. mesto Zdenka Horvat
2. mesto Janja Bodlaj
3. mesto Andreja Škropeta
- dečki: 1. mesto Željko Perko
2. mesto Drago Zadnikar
3. mesto Jože Bukovnik

S temi rezultati smo odšli na medobčinsko prvenstvo v Škofjo Loko. Dosegli smo tudi tam dobre rezultate z malo več športne sreče pa bi bili lahko tudi prvi. Zdenka Horvat je bila tretja med posameznicami. Ekipno pa smo zasedli 2. mesto. Željko Perko pa je bil 1. na preskoku. Tako je bilo naše tekmovanje v orodni telovadbi. Upamo, da bo tudi v prihodnjem letu tako.

Učenci naše šole pa so se udeležili tudi smučarskih tekmovanj in tudi tam dosegli dobre rezultate. Na republiškem prvenstvu osnovnih šol smo v smučanju zasedli ekipno 2. mesto, pa tudi posamezniki so dosegli dobre rezultate. Prav tako pa so učenci naše šole pomagali pri pripravljanju proge za tekstiliado.

Vsem tekmovalkam in tekmovalcem, ki se ukvarjajo s športom priporočam NA TEKMOVANJIH JE VAŽNO SODELOVATI, NE ZMAGATI!

Cvetka Zaletel, 8.b razred

POROČILO O TEKMOVANJU ZA BRALNO ZNAČKO

Učenci naše šole smo 29. marca že petič tekmovali za Prešernovo bralno značko. Kar 109 tekmovalcev je pokazalo svoje znanje o prebranih delih naših, pa tu di tujih mladinskih pisateljev. Učenci nižjih razredov so tekmovali ločeno od učencev višjih. Razveseljivo je, da so se vsi tekmovalci dobro pripravili, izpolnili vse pogoje, ki jih je bilo potrebno opraviti.

Diplome, priznanje in značke bomo dobili na svečani prireditvi v tednu mladosti. Povabili bomo mladinsko pisateljico tovarišico Elo Perocijevo in pesnika tovariša Miha Grafernauerja.

Mija Ankele, 6.c razred

Tudi otroci se niso stiskali več ob peči, ampak so hiteli iz hiše na sonce. Tam so skakali od jutra do večera.

Tako je prvi zvonček pretudil naravo, ptičke in ljudi.

Marjeta Štefe, 7.a razred

NEKOGA MORAJŠ IMETI

RAD

Nekoga moraš imeti rad, nekoga, da mu lahko zaupaš svoje težave in veselje. Nekoga, ki te ima rad in te ljubi. Skrbi zate in ti pomaga. To je tvoj tovariš, prijatelj, ki te razume in sočustvuje s teboj. Kakor starši ljubijo otroke, tako si ti želiš imeti iskrene in dobrega prijatelja. Brez prijateljev je življenje puho, prazno in temno. Zagrenjen tavaš sem, čisto sem, odcezan od sveta. Kot se slavčku toži po družici, taka je tvoja duša polna bolesti in žalosti. Življenje brez prijateljev je samotno, brez ciljev. Ne moreš živeti sem, zakaj prijatelj je tvoj varuh in ti pomaga v težavah. Vsi imamo srce in dušo in le prijateljstvo nas veže. Ljudje smo tako in take so naše navade. Vsakdo je na nekoga navezan in ga ljubi.

Možezan je rešila našo domovino pred sovražniki in še marsikoga bo rešila. Zato brez ljubavi ni življenja. Nekoga moraš imeti rad.....

Jožica Rupar, 8.a razred

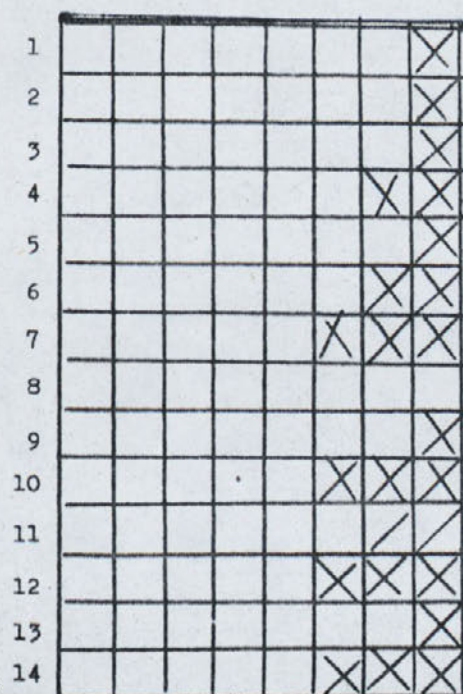
KO SEM ŠE MAJHEN BIL...

Že dolgo je od tega, ko sem zadnjič segla po igračah. Skoraj vsak se verjetno spomni dni, ko mu je bilo igranje še najbolj priljubljeno razvedrilo, pomenilo pa mu je še veliko več. Vsak otrok na svoj način poskuša posnemati odrasle. Najbolj primerno za to je še igranje. Moje najbolj priljubljene igrače so bile punčke. Šivala sem jim obleke, pripravljala hrano. Poiskala sem primeren kraj, kjer sem uredila kuhinjo in druge prostore. V igranju pa nisem bila osemljena. Pogosto se mi je pridružila še soseda. Bila je moje starosti. Igranje je bilo v njeni prisotnosti še zanimivejše. Hodili sva druga k drugi na obisk. Starši so nama večkrat pravili, da ne znava drugega, kot da vlačiva punčke sem in tja. Tudi brat si ni mogel kaj, da naju ne bi zmerjal z "igračkama", čeprav se je tudi sam igral. Seveda ne s punčkami, ampak z avtomobili. Bil pa je prepričan, da to ni igranje. Drugih igrač skoraj nisem imela. Pa tudi želela si jih nisem nič kaj preveč. Potem pa se je začela šola. Nekaj časa sem še lahko premetavala svoje punčke, potem pa je bilo učenja vedno več in za igranje sem imela vedno manj časa. Zdaj se v igranje sploh ne morem več vživeti. Skoraj ves prosti čas preživim na smučanju, zvečer gledam televizijo, ali pa obiščem svojce. Drugega razvedrila skoraj nimam, saj sobota in nedelja hitro mineta, med tednom se pa še učiti vsega ne morem, kaj šele, da bi mislila še na kaj drugega. Na igrače se zelo redkokdaj spomnim. Le ko vidim mlajše otroke, ki se igrajo, se spomnim, da sem bila nekoč tudi jaz taka.

Irena Bogataj, 8.a razred

Včeraj me je mama poslala v klet po krompir. Nekaj časa sem se puntal, a ko mi je zagrozila z očetovim posegom, nisem imel izbire, odšel sem v klet. Kaj vse se je prikazovalo mojim očem, ko sem odprl škripajoča vrata. S tresočimi rokami sem prižgal luč. Pogledal sem po kleti. Oči so mi obstale na zaboju, polnem igrač. Zagledal sem puško na zamaške. Imela je polomljeno kopito, petelin, in še cev je bila vsa skrivljena. Bila je moja najljubša igrača. Spomnil sem se, kako jo je mama prinesla iz Italije. Bila je dvocevka, imela je tudi dva petelina in bila skoraj večja od mene. Potisnil si zamaška v cev in puška je bila nabita. Ko si pritisnil na petelina je počila in zamašek je sifrčal iz cevi. Če pa si pritisnil še na drug petelin, je zopet počilo in zamašek je odletel iz druge cevi. Tedsj smo se kar naprej igrali Indijance. Puško sem imel tako rad, da sem jo imel kar pod posteljo. V zaboju so ležale še druge igrače: avtomobili, lopata in še kaj. Spomnil sem se iger na mivki, kjer smo delali ceste za avtomobilčke. Bil je zelo gost promet, a ceste smo morali večno popravljati, kajti podirali so jih starejši otroci in še mivka je bila mehka. Vse igrače sem imel rad, čeprav sem jih pokvaril nič koliko. Rad se spomnim na tiste brezskrbne čase in še danes bi se igral, a igrače so zamenjali šolski zvezki in knjige. Čeka nas resno delo.

Andraž Legat, 5.c razred

Križanka

1. Slovenski realista (Josip), 2. Slovenski pisatelj, ki opisuje živali (Fran),
3. Slovenski protestant (Adam), 4. Jugoslovanski Nobelov nagrajenec za književnost (Ivo, 1961), 5. Slovenski slikar modernista (Matej), 6. Slovenski pisatelj (Ivan, Visočka kronika), 7. Slovenski arhitekt modernista (Ivan), 8. Sosednja država,
9. Afriška žival, 10. Slovenski modernista Dragotin, 11. Ime slovenskega slikarja Jakopiča, 12. Slovenski pevec (Fliser), 13. Slovenski glasbenik, modernista (Anton)
14. Slovenski pesnik (Simon).

V prvi vrsti navpično dobite ime in priimek slovenskega pisatelja v času reformacije.

